

DAGSORDEN Fylkesutvalget d. 26-01-2021

Mødedato   Tirsdag d. 26. januar 2021 kl. 11:30

Mødested   Møtet holdes som fjernmøte

Indholdsfortegnelse

PS 1/2021 Godkjenning av protokoll fra fylkesutvalgets møte 24. november 2020.....	3
Møtedokumenter.....	4
PS 2/2021 Stavanger kommune - Detaljregulering - plan 2714 - Ytre Eiganesvei - Rektor Berentser	5
PS 3/2021 Stavanger kommune - detaljregulering for Olav Vs gate - St. Svithuns gate 1 - plan 2641	12
PS 4/2021 Haugesund kommune, gnr 36, bnr 637 - Industrigata 25 - bruksendring og søknad om sa	23
PS 5/2021 Hå kommune - detaljregulering - sambrukshus - boliger og torg - Nærbø sentrum - plan	30
PS 6/2021 Time kommune - Innsigelse til kommuneplanens arealdel 2018 - 2030 - Kommunal- og	38
PS 7/2021 Eigersund kommune - Gnr 46 bnr 572 - Detaljreguleringsplan - Humlestadgaten.....	41
PS 8/2021 Næringslivets betydning for levende og bærekraftige lokalsamfunn. NOU 2020:12. Høy	43
PS 9/2021 Rogaland fylkeskommune sine innspill til jordbruksforhandlingene 2021.....	49
PS 10/2021 Høring - Endringer i reglene om å kombinere dagpenger med opplæring og utdanning..	53
PS 11/2021 Høring - forslag til endringer i smittevernloven [portforbud].....	58

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2019/23874- 28
Saksbehandler: Harald Eide Ellingsen
Avdeling: Utvalgssekretariat

Godkjenning av protokoll fra fylkesutvalgets møte 24. november 2020**Sakens gang**

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
1/2021	26.01.2021	Fylkesutvalget

Vedlegg:

1   Protokoll fra fylkesutvalget 24.11.20

Innstilling

Protokoll fra fylkesutvalgets møte 24. november 2020 godkjennes.

Marianne Chesak
fylkesordfører

Harald Eide Ellingsen
utvalgssekretær

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Møtedokumenter

Saksframlegg

Arkivreferanse:2019/45661- 17
Saksbehandler: Lars Olav Tjeldflaat
Avdeling: Regionalplanavdelingen

**Stavanger kommune - Detaljregulering - plan 2714 - Ytre Eiganesvei -
Rektor Berentsens gate****Sakens gang**

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
2/2021	26.01.2021	Fylkesutvalget

Vedlegg:

- 1 Vedtak i utvalg for by- og samfunnsutvikling
- 2 Kommunens saksutredning
- 3 Plankart
- 4 Reguleringsbestemmelser

Lenke til kommunens fullstendige saksdokumenter:

<http://opengov.cloudapp.net/Meetings/STAVANGER/Meetings/Details/1365967?agendaItemId=226601>

Sammendrag

Planforslaget ved Tjensvollkrysset legger til rette for 35 boenheter fordelt på 4 blokker, varierende mellom 3 og 6 etasjer. En av blokkene er allerede redusert med en etasje etter krav fra kommunen. Prosjektet i seg selv har mange gode kvaliteter, og fortetting/transformasjon i kort avstand fra bussveien vil være i tråd med den regionale arealstrategien.

Planforslaget gir imidlertid betydelig skyggekast på eksisterende uteoppholdsarealer, dels for barnehage nord for planområdet, og dels for opparbeidet offentlig kvartalslekeplass regulert i naboplanen i øst. Konsekvensen for barnehagen bør vurderes nærmere med hensyn til den nasjonalt anbefalte arealnормen pr barn. Skyggelegging av opparbeidet kvartalslekeplass i naboplanen vurderes å bryte vesentlig med hensynet til allmenne interesser knyttet til friområdet i vedtatt regulering.

Det er stilt rekkefølgekrav som skal bidra til opparbeiding av ny kvartalslekeplass utenfor planområdet. Kravene vil ikke sikre gjennomføring av nødvendige tiltak for tilkomst og opparbeiding, hverken i omfang eller på et tidspunkt som gjør at tilbudet eksisterer når boligene tas i bruk.

Lokaliseringen gir gode muligheter for miljøvennlig transport, og det anbefales å redusere parkeringsdekning til laveste del av spennet som er angitt i kommuneplanen for denne parkeringssonen.

Fylkesrådmannens innstilling

1. Fylkesutvalget mener planforslaget har mange gode kvaliteter, og stiller seg positiv til intensjonen om å erstatte eneboliger med mer arealeffektiv utnytting nær bussveien.
2. Fylkesutvalget ser likevel behov for å bearbeide planen for å redusere skyggevirkning på opparbeidet kvartalslekeområde i naboplanen. Det fremmes innsigelse mot planen på dette punktet, da det er konflikt med retningslinjene i Regionalplan for Jæren og Søre Ryfylke. Ved bearbeiding bør det også vurderes om skyggekast på barnehagens uteoppholdsareal kan reduseres ytterligere.
3. Planforslaget sikrer ikke at ny kvartalslekeplass er opparbeidet når boligene kan tas i bruk, og hvilket omfang dette vil få. Det er heller ikke sikret at trafikk sikker tilkomst til lekeområdet er etablert ved tidspunktet for ferdigstilling av boligene. Med henvisning til regionalplanens retningslinjer fremmer fylkesutvalget innsigelse mot planen også på dette punktet.

Inge Smith Dokken
fylkesrådmann

Christine Haver
regionalplansjef

Bakgrunn for saken

Stavanger kommune har sendt privat reguleringsforslag for boligbebyggelse på område ved Ytre Eiganesvei – Rektor Berentsens gate til offentlig ettersyn og høring. Reguleringsarbeidet har blitt varslet på vanlig måte, og fylkesrådmannen har gitt innspill til reguleringsarbeidet. I innspillene ble det lagt spesielt vekt på hensyn til soleksponering på uteoppholdsareal i tilstøtende områder med barnehage og boligområder.

Problemstilling

Planforslaget vil innebære at eneboliger rives og erstattes av blokkbebyggelse i varierende etasjeantall, opptil 6 etasjer. Dette gir økt skyggekast på barnehagens uteoppholdsareal, og på opparbeidet kvartalslekeplass i tilgrensende boligområde mot øst. Fylkesutvalget må ta stilling til om konsekvensene er akseptable, herunder om alternativt kvartalslekeområde er et tilfredsstillende tilbud.

Saksopplysninger

Planforslaget legger til rette for konsentrert boligbebyggelse for inntil 35 leiligheter, fordelt på fire blokker med fra tre til seks etasjer. Det er i dag 5 eneboliger i planområdet, og disse forutsettes revet.

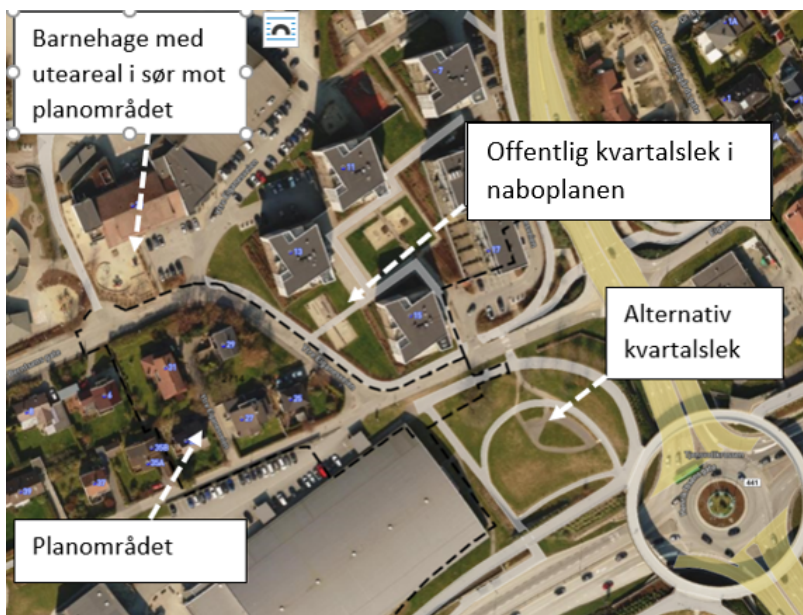
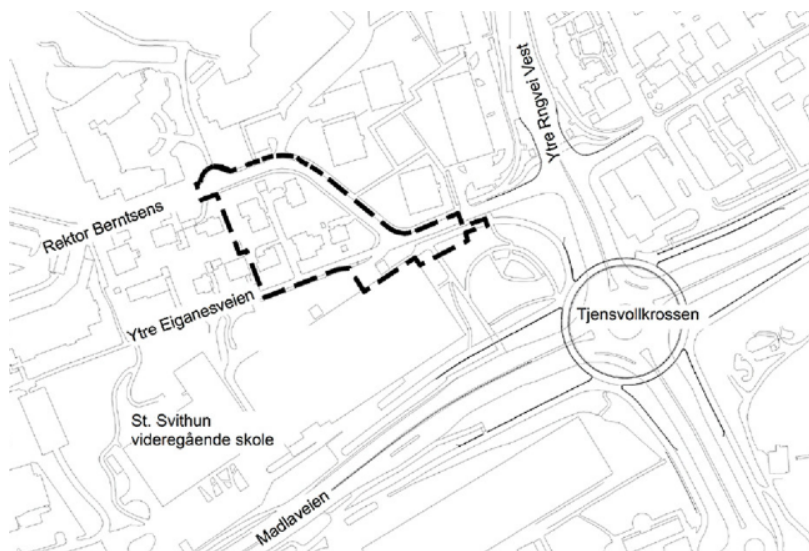
Området ligger ved bussveiakse vest, rundt 150 m fra holdeplass. Det er gode gang- og sykkelforbindelser til sentrum og andre målpunkt, og det er også relativt kort avstand til den nye sykkelstamveien. I overordna planer er transformasjon og fortetting en prioritert utvikling, forutsatt at kvalitative hensyn kan ivaretas.

Området i øst er bebygd med relativt ny blokkbebyggelse, og i vestre del er det regulert og opparbeidet offentlig lekeplass. Denne er ca. halvparten av normalkravet på 1500 m² til kvartalslekeplasser

I nord ligger en barnehage som har sine sørvendte uteoppholdsarealer vendt mot planområdet som nå er til behandling.

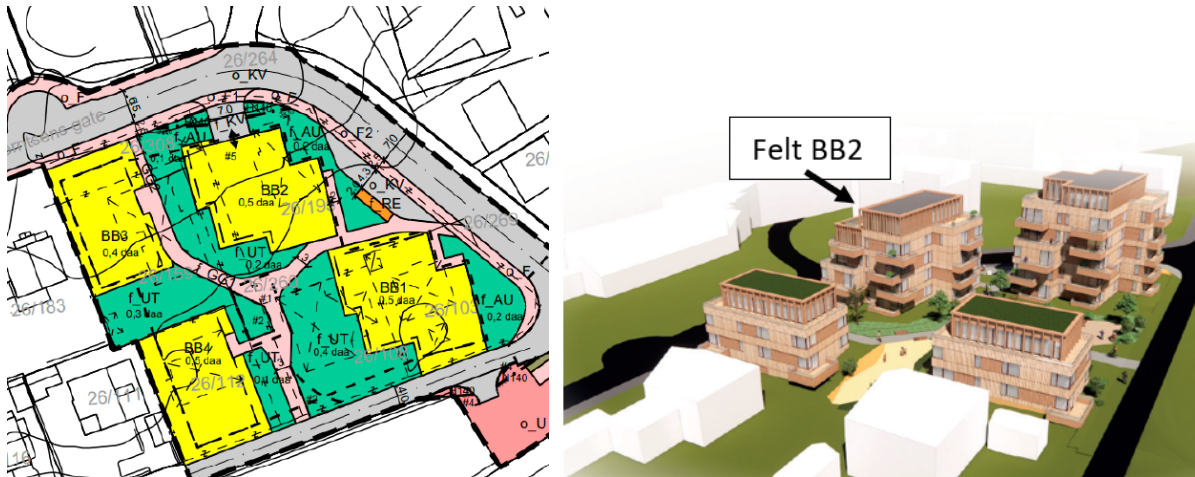
Illustrasjonen til høyre viser lokalisering av planområdet, barnehagen med uteoppholdsareal, kvartalslek i naboplanområdet, og alternativ kvartalslek avsatt i reguleringsplan for Tjensvollkrysset.

Nåværende planforslag har rekkefølgekrav om at den nye kvartalslekeplassen utenfor planområdet skal opparbeides eller sikres

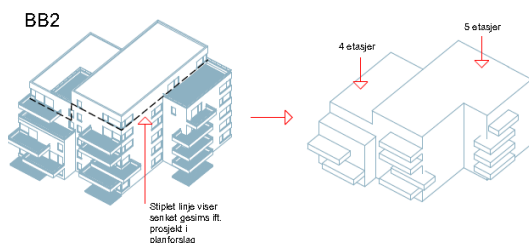

opparbeidet. I utleggingsvedtaket har kommunen forutsatt at omfang av opparbeidelse skal stå i forhold til antall leiligheter i planforslaget.

Kommunen har hatt et planforslag med høyere bygg i felt BB2 til behandling, men dette ble avvist blant annet pga. skyggevirkning på barnehagens utearealer. I forslaget som nå er til høring er høyden på denne blokken senket med en etasje for å redusere skyggevirkning på barnehagens utearealer.

Figuren under viser redusert høyde på BB2 etter krav fra kommunen. Planforslaget viser felt BB2 med 4 og 5 etasjer.

Fylkesrådmannens vurderinger

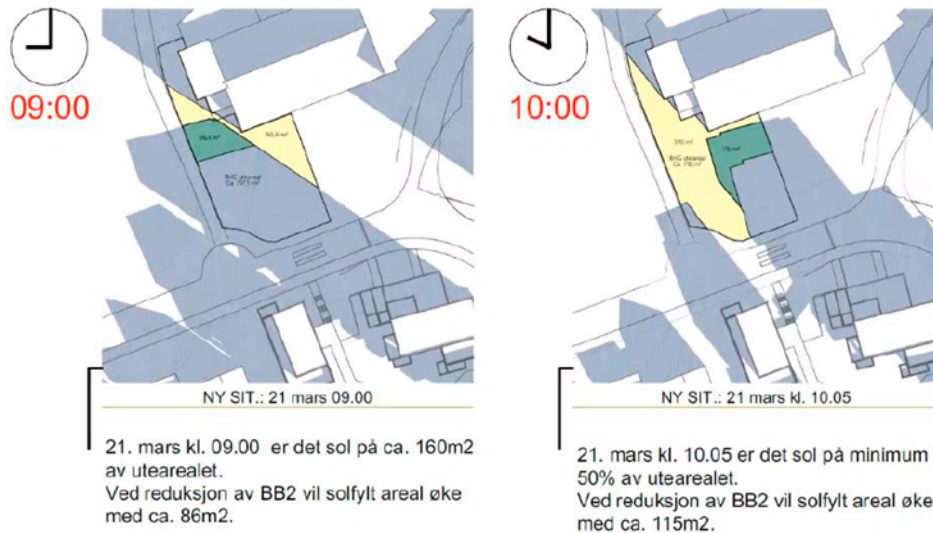
Planforslaget vurderes i hovedsak som et godt boligprosjekt, som vil bidra til ønsket fortetting langs bussveiaksen vestover fra sentrum. Planområdet får gode internløsninger med relativt åpne og sammenhengende grøntområder og parkeringsløsning under bakkenivå. Det er også lagt vekt på å tilpasse prosjektet til omgivelsene, med lavblokker mot eneboligene i vest, mens blokkene i øst forholder seg til eksisterende 6-7 etasjes blokker i naboområdet.

Leilighetsstørrelser har variasjon i overensstemmelse med kommuneplanens bestemmelser, og gir rom for ulike typer personhusholdninger. Prosjektet er bearbeidet etter kommunens første behandling, og redusert etasjetall i delfelt BB2 vil bedre solforholdene på barnehagen i nord.

Solforhold for Lassamyra barnehage

Barnehagen brukstid er primært på dagtid, og utearealene bør være innrettet med solforhold deretter.

Ved å redusere blokken i BB2 med en etasje er det oppnådd noe forbedring av situasjonen. Figuren under viser hvor mye uteareal som blir soleksponert kl.9 og kl.10, før og etter reduksjon av etasjetall. Det grønne arealet viser hvor mye mer areal som blir soleksponert når nybygget blir redusert i høyde.

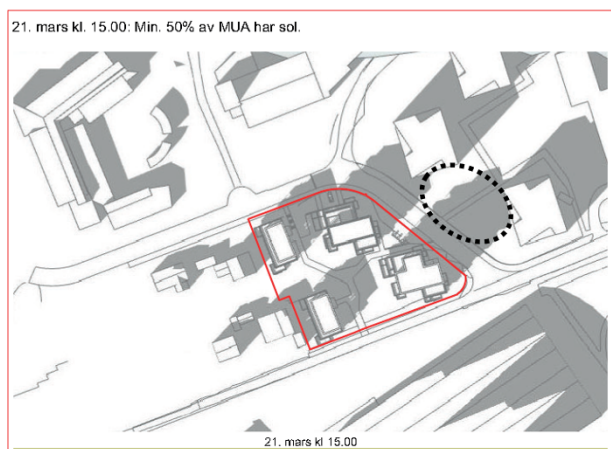
Barnehagens uteområde vil få skygge på mer enn 50 % av arealet i tidsrommet fra litt etter kl. 08 til ca. 09.40 ved vårjevndøgn. Før etasjereduksjon varte denne situasjonen til kl. 10.05. Etter denne perioden blir solforholdene raskt bedre, og ved kl.12 er nær alt utearealet solbelyst.

Planens konsekvens blir likevel at barnehagen mister ca. halvannen time med tilfredsstillende solforhold, dvs. at minst 50 % av arealet skal være soleksponert.

Det går fram av saken at barnehagen har mange barn i forhold til tilgjengelig uteareal. Det er derfor særlig viktig å beholde kvalitet på arealet som faktisk er til disposisjon. Fylkesrådmannen anbefaler kommunen å gjøre en nærmere vurdering av arealdekkingen pr barn, og sammenholde dette med nasjonale anbefalinger om minsteareal. Ved vesentlige avvik fra arealnormen, bør det ikke tillates skyggelegging av utearealet slik planforslaget medfører.

Kvartalslek ved blokkbebyggelsen i naboområdet og alternativt område ved Tjensvollkrysset

Dersom planforslaget realiseres, vil opparbeidet kvartalslekeplass i naboområdet i øst få mye skygge på ettermiddags- og kveldstid ved vårjevndøgn. Kvalitetskravet i regionalplanen om minimumsgrad av soleksponering (minst 50 % ved vårjevndøgn) blir ikke oppfylt for dette lekeområdet. Heller ikke størrelseskravet til kvartalslekeområder (1500 m²) er oppfylt her, og størrelsen av den soleksponerte delen av arealet blir derfor liten dersom blokkbebyggelsen oppføres som foreslått.

Figuren til venstre viser solforholdene på regulert friområde/kvartalslekeplass i tilgrensende plan i øst. Ved vårjevndøgn kl. 15 er i overkant av 70 % lekeplassen skyggelagt. Også i forkant og etterkant av dette tidspunktet vil arealet i stor grad være skyggelagt.

Det er framlagt to momenter for å godta dette. Kvartalslek i naboplanen er delt i to adskilte områder, og når området i vest blir skyggelagt kan det andre benyttes. Til sammen vil de to områdene i naboplanen ha 53 % soleksponert areal kl. 15 ved vårjevndøgn. Fylkesrådmannen anser ikke dette som tilfredsstillende, jf. at det i utgangspunktet er akseptert en todeling av området, der god

soleksponering har talt for en slik kompromissløsning.

Det andre momentet er at regulert friområde ved Tjensvollkrysset kan benyttes som kvartalslekeområde/områdelekeplass.

Dette området ligger i akseptabel gangavstand, dvs. pluss minus 150 m, jf. oversiktsbilde i avsnittet med saksopplysninger. Arealet er regulert, men ikke opparbeidet som aktivitetsområde og sosial møteplass. For å bøte på dette er det vedtatt at det skal stilles rekkefølgekrav om opparbeiding eller sikret opparbeiding av lekeplassen før igangsettingstillatelse for prosjektet. Prosjektet skal bidra med en forholdsmessighet som tilsvarer antall leiligheter i prosjektet.

Løsningen sikrer ikke at området er opparbeidet og kan tas i bruk når nye leiligheter er ferdigstilt. Det er heller ikke avklart hvor stort areal som vil gjenstå med behov for annen finansiering og opparbeiding, når prosjektet i foreliggende plan har bidratt som forutsatt.

Fylkesrådmannen viser også til saksutredningens punkt om trafiksikker adkomst til det alternative kvartalslekeområdet ved Tjensvollkrysset. Det er forutsatt at tiltak skal være sikret gjennomført, men dette bør endres til at tiltak skal være gjennomført senest før ferdigstilling av første boenhet. Fylkesrådmannen minner også om regionalplanens forutsetning om at kvartalslek maksimalt kan dekke 200 boenheter, og at tilfredsstillende støy- og luftkvalitet må være sikret. Det er uklart om det siste er ivarettatt.

Slik planforslaget er utformet anses ikke kvartalslekeplassen ved Tjensvollkrysset som et akseptabelt alternativ.

Når det gjelder den etablerte kvartalslekeplassen i naboplanen, er det der inngått en kompromissløsning. Det er akseptert en todeling av lekeområdet for at boligprosjektet kunne la seg realisere, noe som er et avvik fra utgangspunktet om at kvartalslek/områdelek skal ha et sammenhengende areal på 1500 m². Størrelseskravet er begrunnet i at et sammenhengende uteareal vil oppleves å gi en bedre romfølelse, og at et stort areal gir bedre anledning for tilrettelegging for ulike aktiviteter, og bedre muligheter for kvalitet i landskapsforming og vegetasjon. Når en slik kompromissløsning er akseptert, vil det være uheldig å gå ytterligere på akkord med kvalitetskravene.

Fylkesrådmannen mener planforslaget må ta større hensyn til arealbruken som er vedtatt og opparbeidet i naboplanen, og at kvalitetene i friområdet her ikke kan forringes i et omfang som foreslått. Planforslaget gir heller ikke tilfredsstillende sikkerhet for hvordan og når det alternative kvartalslekeområdet blir opparbeidet.

Det anbefales å fremme **innsigelse** mot planen på grunn av kvalitetsforringelsen av kvartalslekeområdet i naboplanen i øst, og manglende sikkerhet for gjennomføring av rekkefølgekravene knyttet til kvartalslekeområde ved Tjensvollkrysset.

Parkering

Området ligger i parkeringssone 2 i kommuneplanen, like utenfor sone 1 hvor parkeringsdekningen er lavere. Regionalplan for Jæren og Søre Ryfylke har tilsvarende soneinndeling i dette området.

Det er kort gangavstand til bussveitrasé i Madlaveien, og det er gode sykkel- og gangveiruter i ulike retninger til og fra området. Det er også kort avstand til sykkelstamveien som er under bygging. I kommuneplanen er parkeringsdekningen angitt med et spenn for denne sonen. Planforslaget angir en parkeringsdekning tilsvarende maksimalnivå (0,8 p/boenhet) i spennet fastsatt i kommuneplanbestemmelsene.

Områdets lokalisering er svært gunstig for å kunne oppnå et velfungerende transportsystem selv om parkeringsdekningen reduseres. Det ligger også svært nær parkeringssone 1, hvor parkeringsnormen er strammere, og det er vanskelig å se gode grunner til å legge seg på øvre nivå i parkeringsspennet i dette området. Fylkesrådmannen anbefaler at parkeringsbestemmelsene skjerpes i retning av det laveste nivået (0,5 p/boenhet) i spennet som gjelder for sone 2.

Konklusjon

Planen kan gi et positivt bidrag til fortetting langs bussveien i en sentral del av bystrukturen. Planen i seg selv framstår med mange gode kvaliteter, men medfører uheldig skyggelegging av uteareal i naboområdene. Fylkesrådmannen mener konsekvensene er uheldige både for barnehagens uteområde og for opparbeidet kvartalslekeområde i naboplanen. Med særlig vekt på sistnevnte, tilrår fylkesrådmannen at det fremmes innsigelse mot planen. Det tilrås også innsigelse med grunnlag i at planens rekkefølgekrav ikke sikrer at ny kvartalslekeplass med trygg adkomst er gjennomført ved ferdigstilling av boligene.

Det anbefales at parkeringsdekningen reduseres, og at laveste nivå i kommuneplanens spenn for sone 2 tilstrebes.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Arkivreferanse:2020/67384- 17
Saksbehandler: Lars Olav Tjeldflaat
Avdeling: Regionalplanavdelingen

**Stavanger kommune - detaljregulering for Olav Vs gate - St. Svithuns gate
1 - plan 2641****Sakens gang**

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
3/2021	26.01.2021	Fylkesutvalget

Vedlegg:

1	Kommunens utleggingsvedtak
2	Kommunens saksutredning
3	Oversiktskart
4	Plankart
5	Reguleringsbestemmelser
6	Illustrasjonshefte - siktlinjer

Lemke til kommunens fullstendige saksdokumenter:

<http://opengov.cloudapp.net/Meetings/STAVANGER/Meetings/Details/1365967?agendatemId=226524>

Sammendrag

Detaljregulering for Olav Vs gate 11 - St. Svithuns gate 1 legger til rette for et nytt høyhus for næringsvirksomhet, plassert på en videre base av eksisterende bebyggelse. Samlet vil bygget få 11 etasjer. Eksisterende høyhus, der boligformål dominerer, videreføres i planen, mens nåværende parkering på dekke blir endret til offentlig friområde – park i tråd med sentrumsplanen.

Forslaget vil tilføre 2.800 m² bruksareal for næringsvirksomhet, i tillegg til dagens 3.850 m². Planen er anslått å gi rom for 148 nye sentrumsarbeidsplasser, og lokaliseringen er svært gunstig i forhold til bruk av miljøvennlige transportformer. Planen bidrar også til at gangforbindelser gjennom området forbedres, og regulering av nåværende parkeringsareal til parkområde i tråd med sentrumsplanen.

Planen bryter likevel vesentlig med sentrumsplanens rammer og forutsetninger for høyhus. Avviket fra fastsatt maksimalhøyde er spesielt markant, men byggets volum bidrar også til negativ innvirkning på lysforhold i deler av eksisterende bebyggelse og på bylandskap, Middelalderbyen og Trehusbyen Stavanger. Nye bygg i sentrumsplanen er forutsatt innpasset i eksisterende høyhusbebyggelse med en variasjon av høyder og volumer for å unngå en kompakt byromsvegg mot vest. Planen bryter med denne bebyggelsesstrukturen og bidrar til en sammenhengende vegg av høyhus mot sentrum, der åpne mellomrom som i dag gir gløtt av himmel og siktlinjer mot lavere eldre bebyggelse i bakkant tettes igjen.

Planen reduserer dagens antall p-plasser og følger kommunens parkeringsnorm for bevegelseshemmede, dvs. at 5 % av p-plassene skal forbeholdes bevegelseshemmede. Prosentandelen tar imidlertid ikke hensyn til at sentrumsplanens reduserte parkeringsdekning fører til underdekning av p-behovet for denne gruppen. Bevegelseshemmede med behov for parkeringsplass for egen bil, kan i praksis bli ekskludert fra å ha sitt daglige virke, ev. besøk i bygget.

Fylkesrådmannens innstilling

1. Fylkesutvalget stiller seg positiv til planforslagets intensjon om å styrke sentrum ved å tilrettelegge for nytt parkområde og nytt kontorbygg nær kollektivknutepunktet.
2. Fylkesutvalget vurderer høyden og volum på høyhuset å være i konflikt med bylandskapet og det kulturhistorisk viktige bymiljøet som høyhusbebyggelsen danner ramme rundt. Også dagslysforholdene for eksisterende boliger blir betydelig forringet, og vil påvirke det fysiske grunnlaget for god folkehelse på en negativ måte. Fylkesutvalget fremmer innsigelse mot planen, og ber om at nybygget og plan med bestemmelser bearbeides.
3. Fylkesutvalget fremmer innsigelse mot parkeringsbestemmelsene da det ikke er sikret akseptabel parkeringsdekning for bevegelseshemmede med behov for biltilkomst.

Inge Smith Dokken
fylkesrådmann

Christine Haver
regionalplansjef

Bakgrunn for saken

Stavanger kommune har sendt privat detaljreguleringsforslag som åpner for høyhus på Olav Vs gate 11 – St. Svithuns gate 1 på høring og offentlig ettersyn. Planforslag for området ble avvist av Stavanger formannskap i januar 2020, og foreliggende forslag er en endring av utkastet som ble avvist.

Planområdet ligger i en del av sentrumsplanen hvor det er åpnet for vurdering av høyhus, men da under nærmere forutsetninger om å ivareta kvalitetshensyn, og med konkret angitte maksimalhøyder. Planforslaget bryter med rammene fastsatt i overordna plan.

Problemstilling

Det planlagte høyhuset foreslås 10 m høyere enn sentrumsplanens rammer. Nybyggets høyde og volum medfører redusert dagslys for leilighetene mot sør-øst i naboblokken, og vil påvirke bylandskapet som omrammer et kulturhistorisk viktig område rundt Breiavatnet og Middelalderbyen. Byggets høyde bryter vesentlig med rammene for bebyggelsens horisontlinje slik det er fastsatt i sentrumsplanen, og høyde og volum bidrar til å redusere mellomrom og åpenhet i bylandskapet.

Planens parkeringsmuligheter for bevegelseshemmede med behov for bil er svært liten, med kun 1 p-plass.

Fylkesutvalget må ta stilling til om planen går vesentlig ut over regionale interesser knyttet til Stavangers sentrale bykvaliteter inkludert kulturminnemiljøet, og bomiljø i naboblokken. Fylkesutvalget må også ta stilling til om planens parkeringsdekning for bevegelseshemmede er akseptabel.

Saksopplysninger

Planforslaget omfatter hovedelementene ny kontorhøyblokk, eksisterende bolighøyblokk, og ny park. I nærområdet er det flere eksisterende høyhus som setter preg på bylandskapet, og sentrumsplanen åpner for en mulig supplering av høyhusbebyggelsen.

Kommunen har tidligere behandlet et alternativt planforslag med større bygningsvolum, men dette ble avvist av kommunalutvalget. Det har vært uenighet om nåværende forslag kan tas opp til behandling uten først å varsle nytt reguleringsarbeid på vanlig måte, men kommunen har konkludert med at planen kan sendes på høring. Fylkesrådmannen går ikke inn på den juridiske siden av dette temaet.

Kommunedelplan for Stavanger sentrum åpner for at det på enkelte definerte steder kan vurderes høyhus over 8 etasjer, forutsatt at en del spesifikke kvalitetskrav skal vurderes og bli tilfredsstillende ivaretatt. De aktuelle høyhusområdene er vist som «bestemmelsesområder» i sentrumsplanen. Det aktuelle reguleringsforslaget ligger innenfor bestemmelsesområde H1. Her er kotehøyde 49 fastsatt som maksimal bygghøyde, mens høyden på planlagt nybygg vil komme 10 m over dette nivået, dvs. på kote 59. Toppen av boligblokken ligger på kote 55.

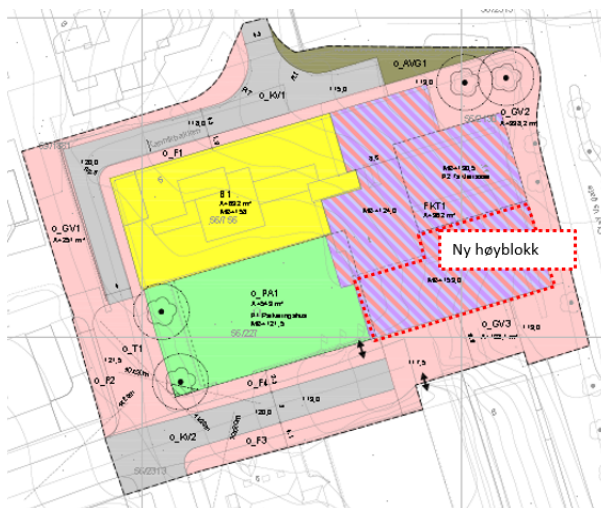
Planområdet ligger i kort gangavstand fra kollektivknutepunktet ved jernbanestasjonen, rundt 250 m. Lokaliseringen er dermed i et område hvor det er ønskelig med høy arealutnyttelse og tilrettelegging for arealeffektive arbeidsplasser.

Planområdet omfatter en eksisterende høyblokk, primært med boligformål, men med næring og tjenesteyting i nedre del. Boligblokken har adresse Kannikbakken 6, mens nybygget vil ha adresse Olav Vs gate 11 / St. Svithuns gate 1. Bolighøyblokken er sammenbygget med et tre-

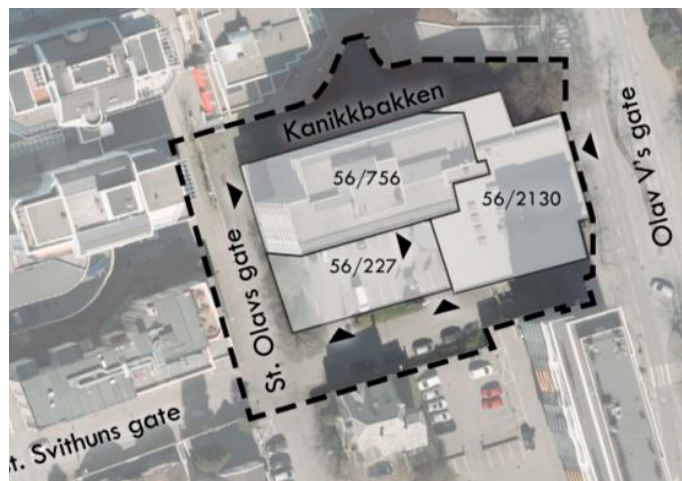
etasjes nærings- og parkeringsbygg med fasade ut mot Olav Vs gate. Nybygget med åtte etasjer, skal plasseres på toppen av den nevnte lavblokken. Nybyggets 4. etasje får samme fasadebredde som underliggende bygg mot gaten, og avstanden til den eksisterende boligblokken blir liten i denne etasjen. Videre oppover er nybygget smalere, og naboavstanden blir større.

Det er parkeringskjeller i tilknytning til eksisterende bygg, og dekket over denne er også i bruk til parkering i dag. Parkeringsområdet reguleres nå til parkformål, noe som er i tråd med sentrumsplanen. Bakkeparkeringen forsvinner, og parkeringsdekningen for nybygget forholder seg til kravene i sentrumsplanen. Det skal være 14 p-plasser felles for eksisterende og planlagt bebyggelse.

Nybygget er tenkt som kontorbygg, og eksisterende forretnings- og tjenesteytingsformål i de nedre etasjene vil videreføres. Det anslås at nybygget vil gi rom for 148 arbeidsplasser, og slik bestemmelsene er utformet vil 1 p-plass bli forbeholdt bevegelseshemmede.

Plankart

Eksisterende situasjon

Eksisterende bygg sett fra Olav Vs gate

Illustrasjon av nytt kontor-/næringsbygg

Nybyggets østfasade vil vende ut mot Olav Vs gate, som fører ned mot Breiavatnet og kollektivknutepunktet ved togstasjonen. Eksisterende 1.etasje mot Olav Vs gate er forholdsvis langt inntrukket, og vaktapoteket som ligger her, henvender seg mot en bred fotgjengersone. Nybyggets veggliv vil her følge eksisterende fasade i 2. og 3. etasje, og medfører at bygget får en noe mer framskutt beliggenhet enn omkringliggende bebyggelse.

Fylkesrådmannens vurderinger

Sentrumsutvikling versus hensyn til bylandskap, kulturmiljø og bokvaliteter

Føringer fra regionalplan og kommunedelplan for sentrum

Fylkesrådmannen er svært positiv til planer som bidrar til knutepunktutvikling og styrking av næringsbebyggelse i Stavanger sentrum. Dette er i tråd med nedfelte målsettinger både nasjonalt, regionalt og lokalt, og har vært en sentral føring for den nå vedtatte sentrumsplanen. Samtidig er det en forutsetning for vellykket byutvikling at enkeltprosjektene forholder seg til vedtatte rammebetingelser i sentrumsplanen, noe som skal gi en helhetlig utvikling der delområdene er innbyrdes avstemt mot hverandre.

Regionalplan for Jæren og Søre Ryfylke har hatt stedsforming med bærekraft, historiske kvaliteter, identitet og bokvalitet som ett av de prioriterte temaene ved revisjon av planen. Regionalplanens retningslinjer framhever hensyn til viktige historiske byområder og nærhet til viktige kulturmiljøer når ny bebyggelse vurderes, herunder høyde og volum. Retningslinjene gir også kvalitative føringer i tillegg til utnyttelsesgrad, for å underbygge hensyn til stedskvaliteter ved transformasjon og fortetting. For sentrumsområdene skal slike hensyn ivaretas gjennom kommune-/sentrumsplan. I dette tilfellet er kommunedelplanen for sentrum det dokumentet som har konkretisert hvordan nevnte hensyn skal ivaretas, samtid som bysenteret gis rom for utvikling og vekst.

Sentrumsplanen hadde en svært lang planprosess, der bl.a. mulighetene for høyhusbebyggelse ble vurdert med henblikk på å innpasse slike bygg i en planmessig god kontekst. Mulige områder for slike bygg ble lokalisert ut fra sammenhengen med omgivelsene, og konkrete maksimalhøyder ble fastsatt i områdene som kunne være aktuelle. Dette skulle sikre god innpassing i bylandskapet og en overordnet forutsigbarhet i hvordan den bebygde byen kunne påvirkes av nye høyhus.

Samtidig la sentrumsplanen opp til en to-trinnsvurdering, der reguleringsprosessene måtte gå dypere inn i en kvalitativ vurdering, og hvor en rekke forutsetninger for kvalitet måtte bli oppfylt før høyhus kunne bli akseptert.

Ettersom det er definert flere mulige områder for høyhus i nærheten, både i nærliggende kvartaler vest for Olav Vs gate, og på østsiden i stasjonsområdet, er det av hensyn til bysentrumets kvaliteter viktig at de fastsatte maksimalrammene blir overholdt. Tillates avvik i ett prosjekt, vil dette lett få konsekvenser for behandlingen av senere prosjekter.

Etter fylkesrådmannens vurdering er det vesentlige regionale interesser knyttet til utviklingen av de sentrale byrommene i Stavanger sentrum. Kvalitet og attraktivitet i fylkessenterets bymiljø er i seg selv et viktig hensyn. Dette får ekstra tyngde i kraft av bysenterets lange historie der både nyere og eldre tids kulturminnemiljøer er grunnleggende viktige for opplevelsen av byens identitet og kvaliteter. Hvordan ny bebyggelse påvirker bylandskapet og «veggene» rundt det sentrale byrommet rundt Breiavatnet, vurderes derfor å få betydning for viktige regionale verdier. Høyhusbebyggelsens horisontlinje og grad av gjentetting av

mellomrommene, er vesentlig for bylandskapetets kvaliteter, og hvordan samspill mellom nytt og gammelt oppleves.

Nedenfor er det gjengitt en del illustrasjoner der før- og etter-situasjonen er framstilt (hentet fra illustrasjonsmateriale laget av arkitektfirmaet MAD).

Fjernvirkning i dag og planforslag, sett fra byparken v/MAD arkitekter

Illustrasjonen over viser hvordan nybygget påvirker mellomrommene, og hvordan det trekker horisontlinjen oppover, der sentrumsplanen forutsetter en nedskalert horisont. Illustrasjonen nedenfor viser endringene sett fra en annen vinkel.

«Før»

«Etter»

Som bildet over viser, har den nye 4. etasjen samme bredde som underliggende etasjer. Dette fører til at nederste leilighet i boligblokka bak, får svært begrenset tilgang på dagslys.

«Før»

«Etter»

«Før»

«Etter»

Kulturmiljø og bylandskap

Planen inngår i et historisk landskapsrom med eldre trehus- og murbebyggelse, og middelalderbyen med Stavanger domkirke og bispegården (Kongsgård). Planområdets influensområder består av kulturminner og kulturmiljøer av vesentlig regional og nasjonal verdi og verneinteresse.

Planområdet ligger innenfor hensynssone for Trehusbyen i Stavanger, og tett opptil flere NB!-områder, det vil si utvalgte områder i by definert av Riksantikvaren til å ha nasjonal verneinteresse. Dette gjelder delområder som omfatter blant annet Sentrumshalvøya og Breiavatnet, Bergeland, Våland og Eiganes. Planområdet grenser til tre vernede villaer i Knud Holms gate 1, 3, og 5, kalt «De tre søstre», i nord, samt til verneverdig murvilla, den katolske kirken og St. Fransiskus hospital i sør-sørvest. Sistnevnte kan ifølge sentrumsplanen vurderes erstattet med høyhus.

Planområdet ligger rett utenfor Middelalderbyen Stavanger. I nærheten ligger også Stavanger Domkirke kirkested med domkirken og bispegården med bispekapellet. Disse kulturminnene er fredet i medhold av Lov om kulturminner av 9. juni 1978 nr. 50 (kml) § 4 første ledd pkt. a og j. Fylkeskommunen har forvaltningsansvaret for nevnte automatisk fredete kulturminner, med unntak av kirkebyggene (her domkirken og bispekapellet) som fortsatt er Riksantikvarens

ansvar. Norsk Institutt for kulturminneforskning, NIKU, kommer med tilrådninger til fylkeskommunen i saker som kan få innvirkning middelalderbyen.

I sin tilrådning peker NIKU på at høyhuset vil forsterke den negative innrammingen av middelalderbyen mot sør og dessuten ha en negativ innvirkning på utsynet fra Stavanger domkirke. Riksantikvaren peker på at Stavanger domkirke er en av Norges viktigste kirker fra middelalderen og at det er viktig å ta hensyn til de omkringliggende automatisk fredete kulturminnene og opplevelsen av disse. Høyder og utforming av bygg og materialvalg er avgjørende virkemidler for god tilpasning til viktige kulturminner. Ut fra sitt ansvarsområde alene, vurderer Riksantikvaren likevel ikke planens innvirkning som konfliktfylt nok til å utløse en innsigelse fra deres side.

Fylkesrådmannen vurderer i likhet med NIKU at høyhuset vil få en negativ innvirkning på Middelalderbyen Stavanger. Området rundt kirken, bispegården og torget ned mot Vågen utgjorde det sentrale området i middelalderbyen. Det planlagte bygget vil bli godt synlig fra østre del av dette område, og sammen med nytt høyhus i Knud Holms gate vil utsynet fra kirkestedet og bispegården ytterligere tettes igjen av høye bygningsvolumer. Fortettingen gjør det vanskelig å lese det historiske landskapsrommet kulturminnene inngår i.

Den moderne høyhusbebyggelsen som allerede er etablert i Kannik bryter med det historiske bylandskapet, men har i dag fremdeles gløtt til den bakenforliggende bebyggelsen mellom de høye blokkene, fordi byggene følger en viss struktur når det gjelder sammenstilling av høye og lave bygningsvolum.

Planforslaget legger som nevnt opp til et påbygg med kotehøyde 59, ti meter høyere enn det overordnet plan tillater. Bygget har en form og et volum som gjør det til et dominerende element i den etablerte bebyggelsen og som bidrar til å skape en sammenhengende vegg av høyhus mot sentrum. Åpne mellomrom mellom byggene som i dag gir gløtt av himmel og siktlinjer mot lavere, eldre bebyggelse i bakkant tettes igjen i for stor grad. Planen bryter med den etablerte bebyggelsesstrukturen og fylkesrådmannen vurderer at planforslaget ikke tar nødvendige hensyn til bylandskapet og omkringliggende kulturminner, kulturmiljø og det historiske landskapsrommet.

Fylkesrådmannen vurderer at høyden til bygget må reduseres i tråd med sentrumsplanen, og at byggets volum bør trekkes tilbake fra nord og vest, av hensyn til bebyggelsesstruktur og siktlinjer i bylandskapet. Det påbygde høyhuset vil med disse justeringene fremstå mindre dominerende i omgivelsene. Med større avstand mellom høyhusene vil også siktlinjer i bylandskapet til en viss grad kunne opprettholdes.

Fylkesrådmannen mener videre at den delen av høyhuset som vender mot Olav Vs gate, og som på tegningsmaterialet er vist i full høyde fremtrukket mot gata over eksisterende lavblokk, med fordel kunne vært trukket litt tilbake fra basen eller gata, for å fremstå mindre fremtredende og dominerende i gateløpet og omgivelsene.

Fylkesrådmannen mener at det er viktig at det aktuelle kvartalet framstår mest mulig enhetlig der ingen bygg stikker seg unødig ut. Planlagt høyhus er vist med metallkledning. Denne fremstår som fremmed sammen med nabobygg i betong. Fylkesrådmannen anbefaler at det enten velges lik materialbruk som nabobygg, både for å tilpasse og dempe bygget, eller gjerne brukes tre som fasademateriale her, for å videreføre materialbruken i Trehusbyen.

Folkehelse, dagslys og siktforhold

De åtte nederste leilighetene mot sør-øst i naboblokken får vesentlig redusert lysfaktor, i gjennomsnitt fra 1,5 til 1,0 %. Konsulentnotat beskriver dette som en middels negativ virkning. Minstestandard i teknisk forskrift er 2,0 % for nybygg, og dagslysforholdene er altså godt under dette i nåværende situasjon.

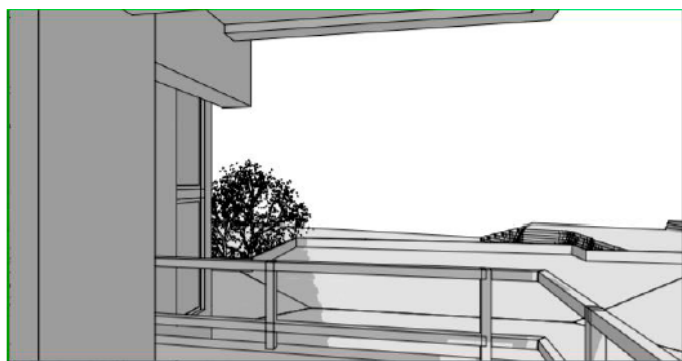
Etter fylkesrådmannens vurdering bør folkehelseperspektivet løftes fram når denne konsekvensen vurderes. Naturlig lys er en grunnleggende viktig faktor både for fysisk og mental helse, og av åpenbar betydning for hvordan bosituasjonen oppleves. Det er betenkelig dersom fortettingsprosjekter får som konsekvens at eksisterende boliger får en forverret situasjon, langt under standarden som er fastsatt som minimumsnivå for å ivareta grunnleggende lysbehov. Nedre leilighet (dvs. i 4. etasje) mot sør-øst får så lite lys at den etter kommunens vurdering ikke lenger anses som egnet som bolig.

Det er omtalt mulige tiltak som kan bedre situasjonen, men dette er ikke sikret gjennomført i reguleringsbestemmelsene. For den omtalte leiligheten i 4. etasje må det mer gjennomgripende tiltak til for å bedre situasjonen, og alternativet vil være bruksendring.

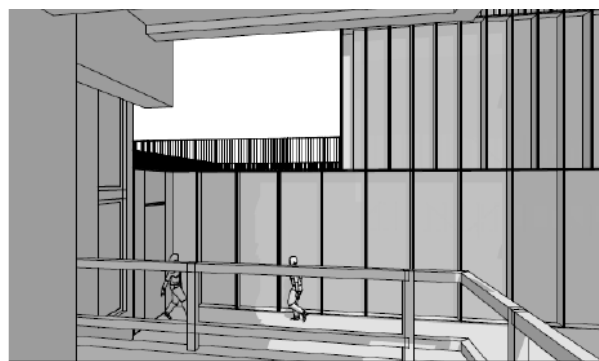
Fylkesrådmannen vurderer at planens konsekvenser for bokvalitet ikke er akseptable og mener at tiltak må vurderes nærmere og innarbeides i planen. Dette bør omfatte både slanking av høyhuset (økt avstand til boligblokken), og tiltak på boligblokken.

Minsteavstand mellom høyhusene er i underkant av 7 m, og for boligene nærmest det nye bygget, vil innsynsproblematikk være betydelig. Kommunens saksutredning peker på at det vil oppstå behov for skjerming mot innsyn, noe som i så fall vil kunne forverre dagslysforholdene ytterligere.

Illustrasjonen under viser endrede forhold sett fra balkong i leilighet i 5. etasje.

Utsyn fra altan i 5. et. i dag

Utsyn fra altan i 5. et. med nybygg

Problemstillingen kan ikke elimineres dersom fortetting skal kunne oppnås, men omfang av ulemper kan reduseres. Tiltak på leilighetene vil som nevnt kunne bedre dagslysfaktoren, og både lys- og innsynsproblematikk vil kunne reduseres ved å øke avstanden mellom byggene.

I praksis vil det si at det nye høyhuset må få en slankere utforming, og at relevante tiltak for eksisterende boliger må vurderes nærmere. Fylkesrådmannen mener muligheter og konsekvenser må klargjøres og tiltak innarbeides i planen. Mangelfull dagslyssituasjon vil påvirke grunnleggende behov i bosituasjonen, og er en faktor med negativ påvirkning av folkehelsen. Fylkesrådmannen anbefaler at det fremmes **innsigelse** for å bedre planen på dette punktet.

Parkering

Det er 38 p-plasser i eksisterende situasjon, fordelt mellom boliger og næringsvirksomhet. Antallet reduseres til 14 i den nye planen, og skal fremdeles være felles. Det er krav om at 5 % av parkeringsplassene skal avsettes for bevegelseshemmede, slik som kommuneplanen har krav om. Dette medfører imidlertid at antall p-plasser for bevegelseshemmede også blir svært lavt, i dette tilfellet avrundet oppover til 1 p-plass. Dette skal dekke behovet som oppstår ved 148 nye arbeidsplasser, og vurderes å være for lite. I praksis vil dette medføre at personer med behov for bil grunnet bevegelseshemming, kan bli utelukket fra å ha kontorbygget som arbeidsplass eller besøkssted.

Bestemmelsen om 5 % parkeringsdekning for bevegelseshemmede er utformet med bakgrunn i parkeringsdekning på et betydelig høyere nivå enn det som nå er vedtatt for sentrum. For å opprettholde et p-tilbud som samsvarer med intensjonen bak bestemmelsen, vil det være nødvendig å angi HC-parkering som et konkret antall plasser, i stedet for prosentandelen som er benyttet.

Fylkesrådmannen vurderer det slik at planløsningen vil bidra til diskriminering av mennesker med bevegelseshemming, og tilrår derfor at det fremmes **innsigelse** mot planen. Fylkesrådmannen viser i denne forbindelse også til liknende problemstilling i sak om høyhus i nabo-området Knud Holms gate 8, som fylkesutvalget behandlet i møte 01.10.2019.

Andre merknader

Forhold til bussveien

Planområdet grenser til plan for Bussveien, plan 2623 Haugåsveien – Stavanger sentrum – Sundekrossen, og planarbeidet må ta hensyn til føringene som ligger i denne planen.

I forbindelse med gjennomføring av tiltak opp mot fv 4580 Olav V's gate må det være kontakt med bussveiprojektet i forhold til eventuelle samordningsgevinster. Ved spørsmål knyttet til bussveiplanleggingen kan bussveiprojektet kontaktes.

Ferdselsmuligheter og park

Planen vil gi en bedre ferdselssituasjon for fotgjengere ved at nåværende forbindelser på siden av eksisterende bygg, opp fra Olav Vs gate, blir utvidet og oppgradert. Etablering av park på nåværende parkeringsflate vil også bidra positivt i et område som har underskudd av grønne lunger. Kommunens anbefaling om justeringer av reguleringsbestemmelsene bør imidlertid følges opp.

Blågrønn faktor

Reguleringsplanen har en ambisjon om at blågrønn faktor skal være så mye som mulig over 0,4, mens kommuneplanen har retningslinje om minst 0,7. Planområdet vurderes å være utfordrende, da det stort sett er tette flater med begrenset handlingsrom. Det bør likevel vurderes nøye om det er mulig å fastlegge en oppnåelig faktor som er høyere enn angitt.

Sykkelparkering

Det framstår som uavklart hvor sykkelparkering skal anlegges, men i kommunens saksutredning er det en forståelse av at de beregnede 84 sykkelparkeringsplassene skal kunne være i den offentlige parken. Dette vurderes i så fall som klart uheldig, ikke minst pga. parkens begrensede størrelse. Også rent prinsipielt er det problematisk at parkeringsbehov

knyttet til et nytt næringsbygg skal dekkes ved å ta av det offentlige uterommet. Dette bør vurderes nærmere, jf. også kommunens bemerkning knyttet til eiendomsgrenser.

Konklusjon

Planforslaget vil bidra til utvikling av sentrum og tilrettelegging for mange arbeidsplasser nær kollektivknutepunkt og sentrumskjernen. Nybygget vurderes likevel ikke å være tilstrekkelig tilpasset hensyn til bylandskap og det viktige kulturhistoriske miljøet i omgivelsene. Planforslaget gir også vesentlige ulemper for bomiljøet i form av redusert dagslys grunnet kort avstand til nybygget. Planen tar heller ikke nødvendige hensyn til adkomstmulighet for bevegelseshemmede med behov for egen bil.

Fylkesrådmannen tilrår at det fremmes innsigelse mot planen på disse punktene, slik at nybygget kan bearbeides og ulempene reduseres.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2020/71117- 6
Saksbehandler: Synnøve Hognestad
Avdeling: Regionalplanavdelingen

Haugesund kommune, gnr 36, bnr 637 - Industrigata 25 - bruksendring og søknad om samtykke**Sakens gang**

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
4/2021	26.01.2021	Fylkesutvalget

Vedlegg:

1. Haugesund kommune – gnr 36, bnr 637. Industrigata 25, bruksendring – søknad om endring av tillattelse
2. Haugesund kommune – gnr 36, bnr 637. Industrigata 25, bruksendring – søknad om endring av tillattelse – brev fra Rogaland fylkeskommune
3. Uttale til samtykkesak – bruksendring gnr./bnr. 36/637 - Haugesund

Sammendrag

Regionalplan for areal og transport på Haugalandet (ATP – Haugalandet) stadfester, gjennom regional planbestemmelse, at handel skal lokaliseres i områder avsatt til sentrumsformål og i tråd med senterstrukturen definert i ATP – Haugalandet.

Nettbutikken Garnius søker om å etablere et lagerutsalg for garn i forbindelse med lagring av varer. Lagerutsalget er på 150 m². Lagerbygningen ligger i sørvestre hjørne av Haugesund kommune innenfor et område avsatt til næring i kommuneplanen, ca 750 meter nord for Norheim sentrum i Karmøy kommune.

Etablering av detaljhandel utenfor et av de etablerte sentrumsarealene på Haugalandet er i strid med regionalplanens intensjon om å styre detaljhandel til sentrumsområdene. Kommunen mener at utsalget er lite, og dermed ikke utgjøre særlig konkurranse til sentrum.

Fylkesrådmannen er uenig i dette. Arealet i seg selv er lite, men dette kan ikke veie opp mot det uheldige ved at det blir etablert detaljhandel utenfor sentrumsområdet. Særlig i denne saken der salgsvarene (garn, strikkeoppskrifter m.m.) er små, mener fylkesrådmannen størrelsen på utsalget er av mindre betydning. I og med at varene er små kan det tilbys et forholdsvis stort varesortiment selv på lite areal. Et moment i denne saken er også at utsalget ligger tett inntil hovedveg, og i stor grad framstår som bilbasert. Sentral plassering langs en av de sentrale innfartsårene til Haugesund øker risiko for at lagerutsalg her kan utgjøre en konkurrent til handel i sentrum, i strid med intensjonen bak regional planbestemmelse og andre føringer i ATP – Haugalandet.

Fylkesrådmannens innstilling

1. Rogaland fylkeskommune gir ikke samtykke til avvik fra regional planbestemmelse for lokalisering av handel.

Inge Smith Dokken
fylkesrådmann

Christine Haver
regionalplansjef

Bakgrunn for saken

Haugesund kommune har søkt om dispensasjon fra reguleringsplan og i tillegg samtykke til å fravike regional planbestemmelse om handelslokalisering i ATP – Haugalandet.

Problemstilling

ATP - Haugalandet stadfester, gjennom regional planbestemmelse, at handel skal lokaliseres i områder avsatt til sentrumsformål og i tråd med senterstrukturen definert i planen. Bakgrunnen for planbestemmelsen er blant annet å styrke eksisterende by- og tettstedssentre, bidra til effektiv arealbruk og miljøvennlige transportvalg samt å oppnå en mer bærekraftig og robust by- og tettstedsutvikling. Haugesund kommune omfattes av ATP - Haugalandet.

Omsøkt utsalg ligger innenfor næringsområde i kommuneplanen, ca 750 meter nord for nærmeste sentrumsområde. Etablering av utsalg for detaljvarer her, vil være i strid med regional planbestemmelse.

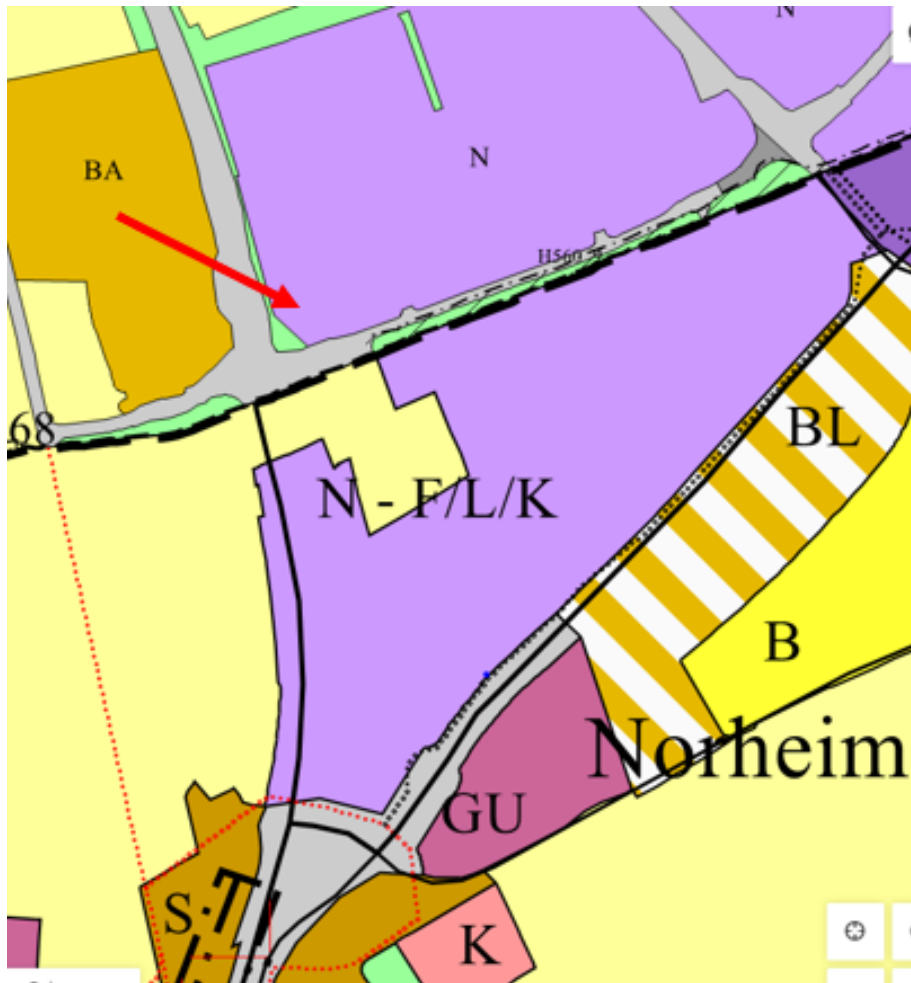
I henhold til Rogaland fylkeskommunes delegasjonsreglement skal søknad om samtykke behandles av fylkesutvalget. Fylkesmannen skal gis anledning til å uttale seg før det fattes vedtak i saken. Uttalelsen fra Fylkesmannen i Rogaland ligger vedlagt denne saken.

Saksopplysninger

Nettbutikken Garnius disponerer deler av lagerbygningen i Industrigata 25 i Haugesund. Vareutvalget for Garnius er nærmere omtalt på nettsiden <https://www.garnius.no>, og består hovedsakelig av garn og strikkeoppskrifter med tilbehør. Det blir søkt om bruksendring for direktesalg av varer fra lagerlokalet. Det er allerede etablert en ordning der kunder kan hente varer bestilt fra nett direkte fra lagerlokalet.

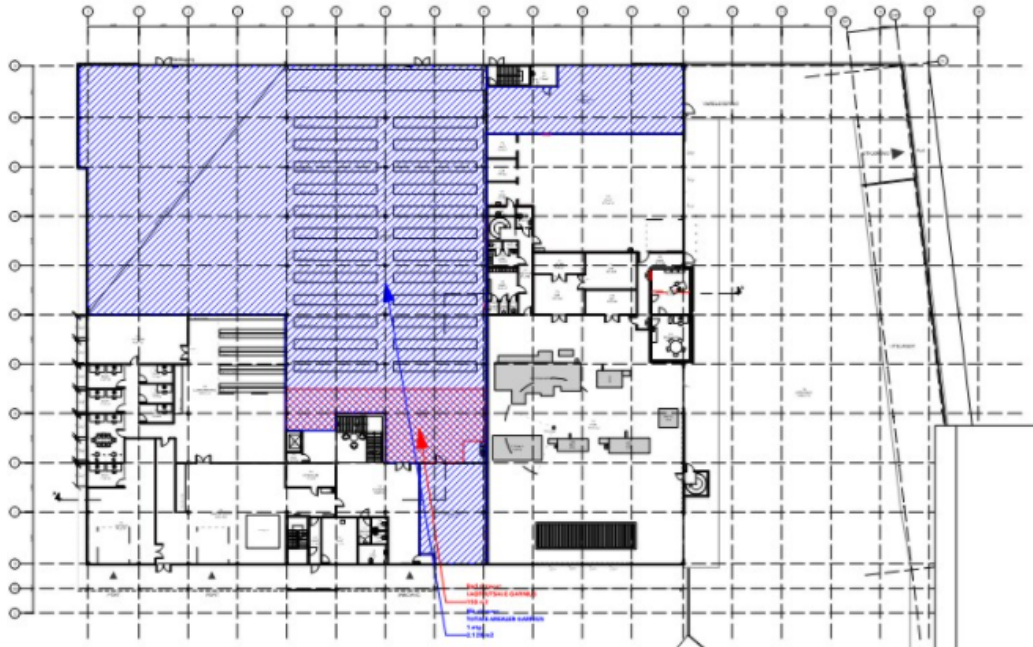
Omsøkt tiltak ligger i sørvestre hjørne av Haugesund kommune, på grense mot Karmøy kommune. Lagerbygningen ligger innenfor et område avsatt til næring i kommuneplanen, og ca. 750 meter nord for Norheim sentrum i Karmøy. Lagerbygningen ligger tett inntil E134.

Området er regulert med formål forretning/kontor/industri. Reguleringsplanen er vedtatt i 2000. Kommuneplanen er vedtatt i 2015.

Figur 1 Øverst: Utsnitt fra kommuneplanene i Haugesund og Karmøy. Nederst: oversiktskart med vist plassering av lagerbygningen.

Totalt disponerer nettbutikken Garnius et bruksareal på 2.700 m². Lagerutsalget er på 150 m² noe som utgjør ca 5 - 6% av samlet bruksareal. Det er allerede i dag etablert et lagerutsalg på adressen, dette utgjør ca 5% av totalomsetningen. Lagerutsalget har åpningstid mellom 10.00 og 15.30 og har en ansatt.

I kommuneplanen til Haugesund kommune er næringsområder nærmere omtalt i § 73 i kommuneplanbestemmelsene. Her heter det: «Områdene er avsatt til industri og lager. Områdene kan også romme salg av varegruppene biler, båter, landbruksmaskiner, trelast og andre større byggevarer. Ikke plasskrevende varer som naturlig tilhører de nevnte plasskrevende varegruppene, tillates solgt på maksimalt 15 % av salgsarealet, begrenset oppad til 1000 m² bruksareal. Etablering av arbeidsplassintensive og publikumsrettet virksomhet skal ikke tillates i disse områdene.»

Kommunen ba i brev datert 16.11.20 om uttalelse til om omsøkt tiltak er i strid med §73 i kommuneplanen og i strid med regional planbestemmelse om lokalisering av handel. Kommunen har vurdert at lagerutsalg ikke er i strid med §73 i kommuneplanbestemmelsene og dermed ikke trenger dispensasjon. Kommunen mener heller ikke saken er i strid med regional planbestemmelse.

I brev fra fylkesrådmannen datert 01.12.20 ble det blant annet vist til formuleringer om virkeområde for handel, jfr regional planbestemmelse som klart definert på side 33 i regionalplan for areal og transport på Haugalandet (ATP – Haugalandet): «All handel til privat sluttbruker omfattes av regional planbestemmelse og retningslinjer. Dette inkluderer også utleveringssted til kunde og varer kjøpt via netthandel og «show – rom». Engroshandel, dvs. salg for videresalg til andre, omfattes ikke.»

Fylkesrådmannen har gjort nærmere rede for sitt syn i brev til kommunen datert 01.12.20, og kommet til at omsøkt tiltak faller inn under regional planbestemmelse. Nærmere vurdering om det kan finnes grunner for å likevel gi samtykke er gjort greie for under.

Fylkesrådmannens vurderinger

Formålet med etablering av regional planbestemmelse er å sikre at ny handelsvirksomhet blir etablert i by- og tettstedssentrene. Omfang av handel i de ulike sentrumsområdene er ellers regulert gjennom etablering av et «senterhierarki» basert på de enkelte by- og tettstedssentrenes størrelse, omland, funksjoner og tilgjengelighet med transportmidler. Omsøkt tiltak ligger ikke i tilknytning til et av sentrumsområdene definert i ATP – Haugalandet.

Kommunen har i brev datert 26.11.20 og også i e-post 03.12.20 argumentert med at omfang av lagerutsalget er lite. Kommunen har også kommentert at nettbutikken i seg selv er en større trussel for ønske om å konsentrere handel i Haugesund sentrum enn selve lagerutsalget.

Omsøkt lagerutsalg er på 150 m². Arealet er beskjedent, men størrelsen må likevel sees i sammenheng med type varer som blir omsatt her. Garn, strikkeoppskrifter m.m. er forholdsvis små vareartikler. Det vil derfor være plass til et stort vareutvalg med en stor kundegruppe selv på et lite areal. Det faktum at lagerutsalget som er etablert der i dag, har åpnet hver dag mellom 10.00 og 15.30 taler i seg selv for en viss mengde kunder.

Bilder fra eksisterende vareutsalg ligger på i dag nettiden til Google maps:

<https://www.google.com/maps/place/Garnius.no/@59.38556,5.305566,15z/data=!4m5!3m4!1s0x463b9f9ea3f26aef:0xfccf30a61d33ec0!8m2!3d59.38556!4d5.305566>

Figur 2 Bilder fra eksisterende lagerutsalg i Industrigata 25. Kilde: Google maps, desember 2020.

Å åpne for detaljhandel med det omfanget det er her snakk om utenfor de definerte sentrumsområdene vil etter fylkesrådmannen sin vurdering bidra til å svekke intensjonen bak regional planbestemmelse. Handel bidrar til å trekke folk til sentrum, og er et av de grunnleggende elementene for funksjonsdyktige og sterke sentrumsområder. En styring av handel til sentrene er et av grepene som sterkest kan motvirke byspredning og ineffektiv arealbruk. Etablering av et vareutsalg med et bredt varesortiment utenfor sentrum, vil etter fylkesrådmannen sin vurdering bidra til å svekke både regionalplanen og kommuneplanen sine mål om å styrke sentrum.

Et moment i denne saken er også at utsalget ligger tett inntil hovedveg, og i stor grad framstår som bilbasert. Sentral plassering langs en av de sentrale innfartsårene til Haugesund øker risiko for at etablering av et lagerutsalg her kan utgjøre en konkurrent til handel i sentrum.

Fylkesrådmannen er enig med kommunen i at utvikling av salg gjennom internett også kan være en trussel for ønske om å konsentrere handel i sentrumsområdene. Netthandel er imidlertid ikke omfattet av regional planbestemmelse. Det at andre faktorer også er en utfordring for hovedmålet om å bygge opp om sentrum, kan etter fylkesrådmannen sin vurdering ikke brukes til inntekt for at det kan etableres et lagerutsalg, i strid med intensjonen i ATP – Haugalandet om å samle all detaljhandel i sentrumsområdene.

Fylkesrådmannen viser ellers til fylkesmannens vurdering av samtykkespørsmålet, jfr brev datert 15.12.2020.

«Etablering av detaljhandel på den omsøkte eiendommen er i strid med kommuneplanens intensjon om å begrense nyetablering av publikumsrettet virksomhet i det aktuelle område. Søknaden er også i konflikt med Regionalplanens intensjon om å styre detaljhandel til sentrumsområdene. De nevnte regionale og kommunale føringene er viktige både på grunn av at detaljhandel er en viktig driver for sentrumsutviklingen og for å redusere behovet for bilbruk i byområdet. Den omsøkte bruksendringen gjelder et relativt begrenset areal på 150 kvadratmeter og saken er kanskje litt spesiell siden utsalget skal skje i direkte tilknytning til et eksisterende lager for den aktuelle bedriften. Eiendommen ligger også sentralt i kommunen og relativt nært Norheim sentrum, noe som kan redusere transportbehovet litt i tilknytning til planlagt detaljhandel. Dersom samtykke gis, vil det likevel innebære en nyetablering av detaljhandel fra eiendommen i konflikt med den etablerte senterstrukturen. Fylkesmannen vil etter en samlet vurdering derfor fraråde søknaden om bruksendring til salgslokale. Selv om tiltaket kanskje kan oppfattes som beskjedent i seg selv, må søknaden om samtykke også vurderes nøye opp mot fare for presedens og mulighet for uheldige sumvirkninger.»

Konklusjon

Fylkesrådmannen har vurdert omsøkt tiltak til å være i strid med regional planbestemmelse om lokalisering av handel. Tiltaket vil kunne utgjøre en uheldig konkurranse til handel til Haugesund sentrum og være i strid med intensjonen bak regional planbestemmelse og regionalplanens etablering av senterstruktur. Det anbefales derfor at det ikke gis samtykke.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2019/39598- 11
Saksbehandler: Synnøve Hognestad
Avdeling: Regionalplanavdelingen

Hå kommune - detaljregulering - sambrukshus - boliger og torg - Nærbø sentrum - plan 1190 - offentlig ettersyn**Sakens gang**

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
5/2021	26.01.2021	Fylkesutvalget

Vedlegg:

1. Offentlig ettersyn, Plan 1190, Detaljreguleringsplan for delområde 1c og o_T1. Sambrukshus, bustader og torg, Nærbø sentrum
2. Plankart
3. Bestemmelser
4. Planbeskrivelse
5. Saksprotokoll kommunens behandling

Sammendrag

Hå kommune fremmer forslag til detaljreguleringsplan for Nærbø sentrum. Området inngår i kommunedelplan for Nærbø sentrum og følger godt opp hovedintensjonene i denne. Planen legger opp til et større parkområde og torg og sikrer også god overgang mellom grøntareal/parkområdet og bebyggelsen både innenfor og utenfor planområdet. Planen følger også opp kommunedelplanen sin intensjon «frå veg til gate» der det i større grad blir tilrettelagt for myke trafikanter.

Et viktig tema i utvikling av et så sentralt område er tetthet. God utnyttelse av områder sentralt er viktig både med hensyn til god tilgjengelighet, begrense transportbehov og gi bedre grunnlag for miljøvennlig transport. At områder sentralt blir godt utnyttet og oppnår høy tetthet bidrar også til å dempe utbyggingspress på nye utbyggingsområder mer perifert.

Planen fastslår en grense for maksimumsutnyttelse av området, men har ingen nedre grense for utnytting. Fylkesrådmannen gir faglig råd om at slik nedre grense for utnyttelse blir fastsatt i bestemmelsene.

I tillegg til offentlige funksjoner og næring, åpner planen for mellom 24 og 40 boenheter. Regionalplan for Jæren og Søre Ryfylke 2050 (RP Jæren) legger stor vekt på bokvalitet, blant annet ved å stille krav om ulike type uteoppholdsareal. Tanken er at ulike type uteoppholdsareal skal dekke ulike funksjoner. Slik bestemmelsene i detaljreguleringsplanen er utformet, blir hverken størrelse eller funksjon for felles uteoppholdsareal sikret. Dette mener fylkesrådmannen er en klar svakhet, og foreslår innsigelse til manglende konkretisering av hvordan felles uteoppholdsareal skal sikres.

Planen legger til rette for en forholdsvis stor transformasjon av området, og dermed også trolig behov for forflytning av masser. Fylkesrådmannen gir faglig råd om at massebalansen i prosjektet blir gjort greie for, jfr retningslinjer i regionalplan for massehåndtering på Jæren.

Fylkesrådmannens innstilling

1. Det fremmes innsigelse til at planen ikke sikrer størrelse og kvalitet for felles uteoppholdsareal, jfr. retningslinjer i regionalplan for Jæren og Søre Ryfylke 2050.

Inge Smith Dokken
fylkesrådmann

Christine Haver
regionalplansjef

Bakgrunn for saken

Hå kommune fremmer forslag til detaljreguleringsplan for Nærbø sentrum.

Problemstilling

Fylkesutvalget skal ta stilling til om planforslaget er i strid med overordnede planer, inkludert RP Jæren. I denne planen vil utforming av felles uteoppholdsareal og områdeutnyttelse være særlig viktige tema.

Saksopplysninger

Området er del av kommunedelplan for Nærbø sentrum og markert som delområde 1C og o_T1, henholdsvis med sentrumsformål og kombinert formål for samferdsel- og teknisk infrastruktur. Hovedhensikten med detaljreguleringsplanen som nå er på høring er å legge til rette for et sambrukshus der helsefunksjoner og kulturfunksjoner inngår. Samtidig skal planen ta opp sammenhenger mellom offentlige tjenester og utvikling av nye boliger, torg og grønnstruktur i tilstøtende arealer.

Planområdet ligger sentralt på Nærbø med direkte tilknytning til jernbanestasjonen. Planen omfatter dessuten areal som i dag er brukt som torg og park på Nærbø.

Figur 1 Illustrasjonen viser omtrentlig utstrekning av planområdet sett fra luften. Illustrasjonen er hentet fra planbeskrivelsen.

I tillegg til sambrukshuset legger planen til rette for bygninger avsatt til kombinert bolig- og næringsbebyggelse på en til fem etasjer. Et hovedgrep er at bygningene langs jernbanen både skal fungere som en «skjermende vegg» mellom jernbanen og park-/friområdet, visuelt og som vindbeskyttelse. Planforslaget inkluderer også en oppgradering og utvidelse av undergangen

under jernbanen. Parkering både til sambrukshuset og bygninger for bolig/næringsbebyggelse vil være i underetasjen.

Figur 2 Plankart

Figur 3 Skissen viser foreløpig illustrasjon over planlagt bygningsmasse og parkområdet. Skissen viser maksimale volum av bebyggelse. Grønne tak må anses som illustrasjon – bestemmelser i planen ivaretar ikke dette.

Fylkesrådmannens vurderinger

Fylkesrådmannen mener Hå kommune i hovedsak har lagt fram en god plan for utvikling av et av de meste sentrale områdene på Nærbø. Planen følger i stor grad overordna planer og er også i tråd med intensjonen i kommunedelplanen for Nærbø sentrum. Vi har likevel enkelte kommentarer til deler av planen.

Felles uteoppholdsareal og folkehelse

Regionalplan Jæren gir retningslinjer for boligpolitikk og bokvalitet. Nærbø ligger innenfor stedstypen større tettsteder. Her er hovedregelen krav om 30 m² felles uteoppholdsareal, men 16 m² felles uteoppholdsareal kan aksepteres innenfor areal avsatt til sentrumsformål forutsatt dokumentert sambruk med byrom og offentlig grøntareal.

Samtidig stiller RP Jæren 2050 krav til ulike typer uteoppholdsareal. Boligprosjekt over 4 boliger utløser krav om møteplass for alle/sandlekeplass med minimum 150 m² innenfor en avstand til 50 – 70 meter. Dersom det er mer enn 25 boliger som skal bruke møteplass/lekeplass, må størrelsen øke med 6 m² pr. bolig. Boligprosjekt på mer enn 25 boliger utløser krav om områdelekeplass/kvartalslekeplass på 1500 m².

Reguleringsplanen åpner for mellom 24 og 40 boliger. Med grunnlag i retningslinjer fra regionalplan Jæren utløser dette krav om felles uteoppholdsareal på 640 m² der minst 240² bør være avsatt til møteplass/lekeplass. I tillegg bør boligdelen av prosjektet ha tilgang på en områdelekeplass/kvartalslekeplass.

Foreslåtte retningslinjer i reguleringsplanen gir følgende krav om uteoppholdsareal:

3.1.5 Uteoppholdsareal

- 3.1.5.1 Alle boenheter skal ha egnet, privat uteoppholdsplass på minimum 6 m² med tilgang på sol.
- 3.1.5.2 Felles uteoppholdsareal for boliger har ikke spesifikke krav til størrelse og kan inngå i offentlige arealer og grønnstruktur.
- 3.1.5.3 Utbygger skal dokumentere hvordan kvaliteten i uteoppholdsarealene er ivaretatt og hvilke kompensierende tiltak som eventuelt blir tilført som følge av prosjektet.

Foreslåtte bestemmelser om uteoppholdsareal er begrunnet med at kommunedelplan for Nærbø vedtatt i 2019 åpner for at *«det skal vurderast ei frikjøpsordning for uteoppholdsareal for bygg som ligg inntil offentlige møteplassar. Midla frå ei slik frikjøpsordning skal nyttast til kjøpe, utviding, eller oppgradering av nærliggande offentlege møtepassar.»*

Fylkesrådmannen har i enkelte tilfeller akseptert en frikjøpsordning for felles uteoppholdsareal i sentrumsområder. Et klart vilkår har likevel vært at boligprosjektene skal ha tilgang til de ulike typer felles uteoppholdsareal som ivaretar ulike aktiviteter innenfor avstandskrav i RP Jæren

I foreslått reguleringsplan er det pekt på at parken vest i planområdet kan fungere som felles uteoppholdsareal, og at utbygger skal dokumentere hvordan kvalitetene i uteoppholdsarealene er ivaretatt. Avstand til parken fra boligene lengst øst i planområdet er rundt 100 meter. Både at avstand til parken overstiger krav i RP Jæren og at bestemmelsene ikke inneholder kvalitetskrav spesielt for møte-/nærelekeplass gjør at regionalplanens krav til møteplass/nærelekeplass etter fylkesrådmannens vurdering ikke er oppfylt.

Fylkesrådmannen vil ellers peke på at det å flytte ansvar om endelig utforming av felles uteoppholdsareal til byggeplannivå ikke er en god nok løsning. Et av hovedformålene med å utarbeide en detaljreguleringsplan er å gjøre rede for konsekvensene ved løsningene som er valgt og gi allmenheten og regionale myndigheter anledning til å gi innspill på løsninger som ut fra ulike interesser kan være konfliktfylte. Plassering og utforming av felles uteoppholdsareal og lekeplassareal er en sentral del av en reguleringsplan som legger til rette for boliger. Flere faktorer som solforhold, trafikksikker adkomst, avstand til bolig m.m., kan være avgjørende for å vurdere om kvaliteten til uteoppholdsarealene er tilfredsstillende.

Fylkesrådmannen mener krav til møteplass/lekeplass, i dette tilfellet 240 m² innenfor den avstand og med den kvalitet som ellers er gitt i retningslinjene i regionalplan Jæren 2050, ikke er godt nok sikret. Det å sikre gode uteoppholdsareal for nye boliger er også et viktig folkehelseiltak. Fylkesrådmannen foreslår derfor **innsigelse** til manglende bestemmelser for felles uteoppholdsareal. Fylkesrådmannen gir videre **faglig råd** om at parken i vest blir utformet på en slik måte at den ivaretar den funksjonen en kvartalslekeplass er tenkt å ha, jfr retningslinjene i RP Jæren. Blant annet bør aktivitetsflaten være av en viss størrelse, og ikke oppdelt i mange mindre areal.

Utnyttelse

Planområdet ligger tett inntil Jærbanen. Et viktig prinsipp i overordna planer for areal og transport er at areal tett på viktig kollektivknutepunkt blir godt utnyttet. Høy tetthet vil kunne bidra til god tilgjengelighet, begrense transportbehov og dermed gi bedre grunnlag for miljøvennlig transport. Å sikre at områder sentralt blir godt utnyttet og oppnår høy tetthet bidrar også til å dempe utbyggingspress på nye utbyggingsområder mer perifert. Blant annet for å kunne nå jordvernålet om betydelig mindre forbruk av jordbruksareal pr år er det helt nødvendig med god husholdning av arealene som ligger innenfor langsiktig grense.

Planen åpner opp for at sambrukshuset i sør kan etableres med inntil 4 etasjer pluss parkering under bakken. Bygget med formål bolig/næring i nord kan ha inntil 5 etasjer. Bygningen i nordvest avsatt til bolig/næring skal etter planen bare ha en etasje.

Utnyttelsesgraden med maksimal utnyttelse av høyder, jfr plankartet er oppgitt å være 155% BRA. Bestemmelsene åpner for en maksimal utnyttelse på 200 %BRA.

Ut fra ønsket om å utnytte areal sentralt optimalt og med en løsning som i størst mulig grad fyller prinsipp i RP Jæren 2050 om høy utnyttelse sentralt, gir fylkesrådmannen **faglig råd** om at det også blir stilt krav til minimumsutnytting i bestemmelsene. I sentrumsplanen for Nærbø, vedtatt i november 2018, er det fastsatt en minimumsutnytting for hele planområdet på 70 % BRA. Kommunen bør vurdere om minimumsutnytting innenfor dette planområdet bør være høyere.

For å sikre god utnyttelse av denne sentrale tomten ber vi kommunen vurdere om planen bør fastsette minimumshøyde for de ulike bygningene. Etter vår oppfatning bør minimumshøyde for bygningen avsatt til bolig/næring nærmest jernbanen være 5 etasjer som planen åpner for, og som også er vist i illustrasjonene for utbyggingsprosjektet. Bygningen i nordvest er bare planlagt å være en etasje. Fylkesrådmannen ser kommunen sitt ønske å avtrappe bebyggelsen mot parkområder, men ut fra den sentrale plasseringen ber fylkesrådmannen likevel kommunen vurdere om høyden på bygningen i nordvest kan økes med minst en etasje til slik at bygningen totalt blir 2 - 3 etasjer.

Massebalanse

Prosjektet innebærer en vesentlig omforming og transformasjon sammenliknet med dagens situasjon. Planen bidrar til å utjevne høydeforskjeller og det skal også etableres parkeringsareal under bakken.

Regionalplan for massehåndtering på Jæren setter krav om at grunnforhold og disponering av masse skal inngå som en del av planbeskrivelsen for alle bygg, anlegg- og samferdsel, og infrastrukturtiltak som generer over 1000 m³ masse (uam). For prosjekter som genererer over 10 000 m³ (uam) skal det som del av reguleringsplanen foreligge en massedisponeringsplan. Massedisponeringsplanen utformes i tråd med ressurspyramidens prinsipper om å prioritere reduksjon, gjenbruk og materialgjenvinning.

Masseoverskudd og håndtering av eventuelle overskuddsmasser er ikke nevnt som tema i reguleringsplanen, hverken i planbeskrivelse eller i bestemmelser. Fylkesrådmannen **gir faglig råd** om at det blir gjort nærmere rede for massebalansen i prosjektet. Vi ber også om at prinsipp ifr retningslinje 1.2 i regionalplan for massehåndtering om å prioritere reduksjon, gjenbruk og gjenvinning av masser, blir forankret i bestemmelsene til reguleringsplanen.

Parkering

I bestemmelsene står om parkering: «*Antall parkeringsplasser skal være mellom 1 og 0,8 pr 100 m² bygg med publikumsrettet aktivitet eller bolig (med unntak av areal til parkering)*».

Slik bestemmelsene er formulert, der antall parkeringsplasser for boliger er koplet til størrelse på boenhetene, gir det usikkerhet om hvor mange parkeringsplasser for bil pr boenhet planen faktisk åpner for. Det vanlige er å kople antall parkeringsplasser for boliger til boenheter og

ikke til størrelse for leilighetene. Uklare bestemmelser om parkeringsdekning for bolig vanskeliggjør også dimensjonering av parkeringsanlegg.

Planbeskrivelsen gir en mer detaljert beskrivelse av fordeling og antall parkeringsplasser for de ulike bygningene der parkering for boliger er knyttet til antall boenheter. I planbeskrivelsen kommer det fram at parkeringskjeller er dimensjonert og planlagt for en parkeringsdekning på 0,8 parkeringsplasser for bil pr. 100 m² næring og 1,0 parkeringsplass pr boenhet.

Fylkesrådmannen går ut fra at formuleringene i bestemmelsene er feil, og at parkeringsdekningen er tenkt å være slik det er beskrevet i planbeskrivelsen, 1 parkeringsplass pr boenhet uavhengig av hvor stor boenheten er. Fylkesrådmannen ber kommunen rette opp dette i bestemmelsene før endelig vedtak.

Konklusjon

Etter fylkesrådmannen sin vurdering gir planforslaget ikke gode nok rammer for felles uteoppholdsareal.

Fylkesrådmannen gir videre faglig råd om utforming av parkareal i vest, utnyttelse og høyder på bygninger og massehåndtering. Faglig råd er oppsummert her:

1. Fylkesrådmannen gir **faglig råd** om at parken i vest blir utformet på en slik måte at den ivaretar krav til kvartalslekeplass, jfr retningslinjene i RP Jæren.
2. Fylkesrådmannen gir **faglig råd** om at det blir stilt krav til minimumsutnytting i bestemmelsene. Bygningen avsatt til bolig/næring nærmest jernbanen bør være 5 etasjer som planen åpner for og som også er vist i illustrasjonene for utbyggingsprosjektet. Fylkesrådmannen ber også kommunen vurdere om høyden på bygningen i nordvest kan økes med minst en etasje til slik at bygningen totalt blir 2 – 3 etasjer.
3. Fylkesrådmannen gir **faglig råd** om at det blir gjort nærmere rede for massebalansen i prosjektet og at prinsipp ifr retningslinje 1.2 i regionalplan for massehåndtering om å prioritere reduksjon, gjenbruk og gjenvinning av masser, blir forankret i bestemmelsene.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2019/21218- 47
Saksbehandler: Knut Harald Dobbe
Avdeling: Regionalplanavdelingen

Time kommune - Innsigelse til kommuneplanens arealdel 2018 - 2030 - Kommunal- og moderniseringsdepartementets vedtak**Sakens gang**

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
6/2021	26.01.2021	Fylkesutvalget

Vedlegg:

1 Vedtak i innsigelsessak, Time kommune, kommuneplanens arealdel 2018 - 2030

Sammendrag

Fylkesrådmannen legger saker der fylkesutvalget har fremmet innsigelse og som går til Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) for endelig avgjørelse, fram for fylkesutvalget som orienteringssaker.

Våren/sommeren 2019 var kommuneplan for Time 2018-2033 på høring. Fylkesutvalget behandlet høringsuttalelse til planen som sak 156/19 i møte den 03.09.2019, og gjorde blant annet følgende vedtak:

«7. Fylkesutvalget fremmer innsigelse mot følgende forretningsområder:

a. Nytt forretningsareal i FB2 og FB3 på Håland da dette er i strid med regionale føringer for handelsetableringer»

Forslaget var i strid med nylig revidert regional planbestemmelse, og innebar arealendring fra næring til forretning og bestemmelser som åpnet opp for annen ny handel enn regionalplanens spesifikt tillatte plasskrevende varegrupper.

Også Fylkesmannen i Rogaland fremmet innsigelse til det samme forholdet i kommuneplanen. Dialog og meklingsrunde rundt innsigelsen førte ikke frem, og saken ble sendt KMD for endelig avgjørelse.

Med brev datert 16.12.2020 har KMD gjort følgende vedtak:

«I medhald av plan- og bygningslova § 11-16, godkjenner ikke Kommunal- og moderniseringsdepartementet Time kommunestyre sitt vedtak 17.12.2019 om arealdelen til kommuneplanen for områda FB1, FB2 og FB3 med føresegner.»

Vedtaket begrunnes med at etablering av detaljvarehandel i store handelskonsept utenfor Bryne sentrum er i strid med statlige planretningslinjer for samordna bolig-, areal- og transportplanlegging, og med Regionalplan for Jæren 2050. KMD skriver blant annet at de mener den regionale planen med juridisk bindende planbestemmelse må bli tillagt stor vekt i saken. Den er nylig revidert og følger opp de nasjonale forventningene og sentrale prinsipper i de statlige planretningslinjene. Brevet fra KMD er vedlagt.

Fylkesrådmannens innstilling

Fylkesutvalget tar saken til orientering.

Inge Smith Dokken
fylkesrådmann

Christine Haver
regionalplansjef

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2020/60155- 12
Saksbehandler: Anne Cecilie Lassa
Avdeling: Regionalplanavdelingen

Saksframlegg**Sakens gang**

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
7/2021	26.01.2021	Fylkesutvalget

Vedlegg:

- 1 Planbeskrivelse
- 2 Plankart Alternativ 1
- 3 Plankart Alternativ 2
- 4 Reguleringsbestemmelser Alternativ 1
- 5 Reguleringsbestemmelser Alternativ 2
- 6 Trafikkanalyse Alternativ 1
- 7 Trafikkvurdering Alternativ 2

Sammendrag

Hensikten med detaljreguleringsplanen for Humlestadgaten er å legge til rette for 28 boenheter i leilighetsbebyggelse på Hafsøy. Det er fremlagt 2 alternativer til planforslag. Alternativ 1 regulerer atkomst via Humlestadgaten. I alternativ 2 er det planlagt adkomst mot fv. 44 ved Vågsgaten.

Dimensjon utarbeidet i 2017 en trafikkanalyse for alternativ 1. Alternativ 2 ble ikke utredet. På etterspørsel fra Rogaland fylkeskommune utarbeidet Sweco en trafikkvurdering, datert 06.11.2020, for alternativ 2.

Rogaland fylkeskommune anser foreslått alternativ 2 som mangelfullt utredet. Alternativet krever opparbeiding av nytt kryss ved fv. 44, men teknisk løsning for kryssutformingen er verken omtalt tilstrekkelig i plandokumentene eller tegnet inn på reguleringsplankartet.

Fylkesrådmannen fremmer forslag om innsigelse til planforslagets alternativ 2.

Fylkesrådmannens innstilling

Rogaland fylkeskommune fremmer innsigelse til alternativ 2 slik planforslaget foreligger. Før vi kan ta endelig stilling til dette alternativet må det gjøres nærmere utredninger. Innsigelsen kan frafalles dersom det fremlegges et planforslag som er dimensjonert iht. gjeldende tekniske krav og som er mulig å realisere sett ut ifra planområdets topografi.

Inge Smith Dokken
fylkesrådmann

Gottfried Heinzerling
samferdselssjef

Bakgrunn for saken

Eigersund kommune har sendt detaljregulering for Humlestadgaten på offentlig ettersyn. Det er fremlagt to alternative planforslag til behandling. Alternativ 1 regulerer atkomst via Humlestadgaten for beboere, gjester, renovasjon og utrykning. Alternativ 2 regulerer atkomst via Vågsgaten for beboere, mens gjester og renovasjon har atkomst via Humlestadgaten.

Problemstilling

Reguleringsplanen er mangelfullt utredet. Vi fremmer med dette forslag til innsigelse med hjemmel i PBL § 5.4.

Planforslaget er i strid med plan- og bygningslovens § 4-2:

«Alle forslag til planer etter loven skal ved offentlig ettersyn ha en planbeskrivelse som beskriver planens formål, hovedinnhold og virkninger, samt planens forhold til rammer og retningslinjer som gjelder for området.»

Saksopplysninger

Planområdet ligger på Hafsøya nord for Egersund sentrum og er i gjeldende kommuneplan regulert til boligformål. Ifølge planbeskrivelsen er planområdet ca. 9,8 daa. Innenfor varslet plangrense er det en eksisterende bolig som har atkomst til Humlestadgaten og en bolig som har atkomst til fv. 44. Eksisterende atkomst til fv. 44 hvor terrenget er relativt bratt, er ikke opparbeidet iht. gjeldende krav. Formålet med planarbeidet er å regulere blokkbebyggelse innenfor planområdet, eksisterende bebyggelse på eiendommene forutsettes revet.

Varsel om oppstart av planarbeidet ble kunngjort i brev til berørte høringsinstanser og berørte grunneiere den 01.08.2016. I brevet ble det informert om at muligheten for atkomst til planområdet fra Vågsgaten skulle avklares i forbindelse med planarbeidet. Som en følge av sams vegadministrasjon uttalte Statens vegvesen seg på vegne av Rogaland fylkeskommune. Statens vegvesen anbefalte i sin uttalelse, datert 19.08.2016, at avkjørselen fra planområdet ble lagt til Humlestadgata. Statens vegvesen kommenterte ikke dette eksplisitt da det var lite informasjon i mottatt brev angående temaet.

Fylkesrådmannens vurderinger

Planforslagets alternativ 2 er ikke tilstrekkelig utredet. Trafikkøkningen fra boligområdet utløser blant annet krav til kanalisert kryss, men kryssområdet er ikke inkludert i planforslaget. Teknisk utforming av krysset er heller ikke beskrevet i de oversendte plandokumentene.

Bygging av et kanalisert kryss vil føre til en utvidelse av vegformålet langs fv. 44, og eksisterende gang- og sykkelvei og bussholdeplass må trolig flyttes. En utvidelse av vegformålet vil føre til inngrep i flere eiendommer hvor grunneierne ikke er varslet om dette i forbindelse med høringen.

Planforslaget er i strid med bestemmelser i plan- og bygningsloven. Før vi kan gi en endelig uttalelse til planforslaget må alternativ 2 utredes nærmere.

Konklusjon

Planforslaget er i strid med bestemmelser i plan- og bygningsloven.

Fylkesrådmannen fremmer forslag om innsigelse til alternativ 2 med bakgrunn i manglende utredninger iht. gjeldende lovverk.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2020/75187- 1
Saksbehandler: Mette Fossan
Avdeling: Seksjon for næring

Næringslivets betydning for levende og bærekraftige lokalsamfunn. NOU 2020:12. Høyring**Sakens gang**

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
8/2021	26.01.2021	Fylkesutvalget

Samandrag

Utgreiinga til Distriktsnæringsutvalet *Næringslivets betydning for levende og bærekraftige lokalsamfunn NOU 2020:12* er på høyring. Mandatet til utvalet er å kome opp med forslag til korleis det best kan leggjast til rette for ei lønsam og berekraftig næringsutvikling i distrikta og korleis utnyttinga av naturressursane kan gi positive effektar for lokalsamfunna. Utgreiinga er eit kunnskapsgrunnlag for å utforme ein målretta og effektiv distriktpolitikk.

Utgreiinga inneheld ei omfattande analyse av næringslivet i distriktskommunane i heile landet. Utvalet konkluderer med at næringslivet i distrikta stort sett går bra. Det er ulikskapar mellom distriktskommunane men generelt er sysselsettinga og produktiviteten høg. Utviklinga i arbeidsplassar i distrikta er svakare enn i sentrale strøk, både i næringslivet og i det offentlege.

Ei utfordring for næringslivet i distrikta er tilgangen på kompetanse og arbeidskraft som skuldast ei negativ folketalsutvikling med færre unge og fleire eldre. Utvalet seier ei negativ utvikling i folketallet ikkje kan forklarast med tilgangen på arbeidsplassar åleine. Utvalet seier vidare at sentraliseringa av det spreidde busettingsmønsteret skuldast færre barnefødsler i distrikta i høve til resten av landet, bustadpreferansane til ungdommen og eit sentraliserande flyttemønster. Utvalet slår fast at næringslivet treng levande lokalsamfunn og ei vidareutvikling av næringslivet og næringsutvikling i distrikta krev eit mangfald av tiltak og ein målretta og aktiv distriktpolitisk innsats.

Kommunane i sentralitetsklassane 4,5 og 6 blir definert som distrikt. I Rogaland blir då 15 av 23 kommunar rekna som distriktskommunar.

Konklusjonar frå distriktsnæringsutvalet kan oppsummerast på følgjande måte:

- Nedgang i offentlege arbeidsplassar har hatt ein like stor negativ påverknad som private arbeidsplassar på utviklinga i folketallet i dei minste kommunane
- Inntektsutviklinga til kommunane er viktig for folketalsutviklinga
- Formueskatten verkar inn på lokal kapitaltilgang men kutt i regionale og kommunale næringsfond har større innverknad

- Det blir født for få ungar i dei minste distriktskommunane til å oppretthalde folketalet
- Den negative folketalsutviklinga held fram, det må skje ein endring i unges bustadspreferansar for å unngå framleis fråflytting og befolkningsnedgang.
- Sentralisering av høgare utdanning gjer at ungdomen flyttar frå distrikta

Tilrådingar frå distriktsnæringsutvalet kan oppsummerast på følgjande måte:

- Det må vurderast om kommunane bør få meir av skatteinntektene frå naturressursane
- Høgskular og universitet må i større grad ha tilbod om desentraliserte studietilbod
- Styrke infrastrukturen
- Prioritera digitalisering høgt – *breiband til alle*
- Statlege arbeidsplassar må flyttast ut av byane
- Styrke kommunane og fylkeskommunane som næringsutviklarar, det økonomiske handlingsrommet må bli større
- Styrke inntektene til kommunane
- Marine grunnkart bør vurderast i heile landet
- Brukartal framføre innbyggjartal bør leggjast til grunn for finansiering av mellom anna infrastruktur
- Oppretthalde differensiert arbeidsgjevaravgift

Fylkesrådmannen si innstilling

Fylkesutvalet støtter anbefalingene til utgreiinga *Næringslivets betydning for levende og bærekraftige lokalsamfunn NOU 2020:12*.

Fylkesutvalet støttar særleg anbefalingane om at dei distriktsretta utviklingsmidlane til fylkeskommunen bør styrkast slik at fylkeskommunen kan oppfylle rolla og legge til rette både for næringsutvikling og attraktive lokalsamfunn i distrikta.

Inge Smith Dokken
fylkesrådmann

Rune Thele
avdelingssjef

Bakgrunn for saka

Utgreiinga til Distriktsnæringsutvalet *Næringslivets betydning for levende og bærekraftige lokalsamfunn NOU 2020:12* er på høyring. Høyringsfristen er 28. januar [Ei analyse av verdikjedar er gjort som ein del av utgreiinga](#). Utgreiinga er ei oppfølging av Stortingsmeldinga *Levende lokalsamfunn for fremtiden*, og kalla [Distriktsmeldinga](#).

[Stortinget handsama innstillinga frå kommunal- og forvaltingskomiteen til Stortingsmeldinga no i haust](#). Demografiutvalet har og nett lagt fram ei utgreiing om konsekvensar av demografiutfordringane i distrikta, [Det handler om Norge. Bærekraft i hele landet. Utredning om konsekvenser av demografiutfordringer i distriktene, NOU 2020:15](#). Til saman skal desse to utgreiingane vera eit kunnskapsgrunnlag for å utforme ein effektiv og målretta distriktpolitikk.

Fylkesrådmannen har hatt eit koordinerande møte med næringssjefane i kommunane for å høyre deira kommentarar og innspel til utgreiinga. Fleire kommunar har i tillegg vald å sende inn egne uttalar.

Problemstilling

Fylkesutvalet skal ta stilling til Rogaland fylkeskommune sin høyringsuttale til utgreiinga frå Distriktsnæringsutvalet, *Næringslivets betydning for levende og bærekraftige lokalsamfunn, NOU 2020:12*

Saksopplysingar

Regjeringa lova i *Distriktsmeldinga* å setja ned eit utval som skulle greia ut om kva rolle næringslivet spelar for levande og bærekraftige lokalsamfunn over heile landet. Utvalet blir kalla Distriktsnæringsutvalet og blei oppnemnd hausten 2019:

Hensikten med utvalget er å utrede næringslivets betydning for å nå distriktpolitiske mål. En viktig del av arbeidet vil handle om å beskrive hva god lokal og regional næringspolitikk er og synliggjøre hva som fremmer eller hemmer lønnsom næringsvirksomhet i distriktene. Utvalget skal utrede og gi anbefalinger på følgende områder:

- 1. Beskrive næringslivets utvikling i ulike deler av landet. Relevante størrelser er bl.a. verdiskaping, sysselsetting og skatteinntekter. Utvalget skal også beskrive hvilke næringer som er viktige for ulike deler av Distrikts-Norge, og på hvilken måte de er viktige.*
- 2. Kartlegge betydningen for næringslivet i distriktene av å være del av nasjonale og internasjonale verdikjeder.*
- 3. Vurdere hva som fremmer eller hemmer lønnsom næringsvirksomhet i distriktene på lokalt, regionalt og nasjonalt nivå. Utvalget skal videre vurdere hvordan det best kan legges til rette for lønnsom og bærekraftig næringsutvikling i distriktene.*
- 4. Hvordan legge best mulig til rette for at bærekraftig utnytting av naturressursene også gir positive virkninger for lokalsamfunnene?*

Utvalget avgjør selv hva som er hensiktsmessig definisjon av distrikt og geografisk inndeling for analysene.

Utvalet sin definisjon av distrikt

Dei brukar sentralitetsindeksen til Statistisk sentralbyrå, SSB kor alle kommunane er plassert i sentralitetsklassar frå den mest sentrale i gruppe 1 til den minst sentrale i gruppe 6. Kommunane i klassane 4,5 og 6 blir definert som distriktskommunar. Til saman 283 av 356 kommunar i Norge. Rogaland har både den største, Karmøy kommune, og den minste distriktskommunen, Utsira kommune, målt i folketal.

Kommunane i Rogaland og sentralitetsklassar

2	3	4	5	6
Stavanger	Haugesund	Eigersund	Bokn	Utsira
Sandnes	Klepp	Bjerkreim	Vindafjord	Suldal
	Time	Hå	Sokndal	Hjelmeland
	Gjesdal	Strand	Lund	Kvitsøy
	Sola	Tysvær	Sauda	
	Randaberg	Karmøy		

15 av kommunane i Rogaland blir definert som distriktskommunar etter distriktsnæringsutvalet sin definisjon. Inndelinga i grupper er gjort på kommunenivå. Sentralitetsklassane er basert på eit sett av indikatorar som tilgangen til og geografisk avstand til arbeidsplassar og velferdstenester. I Rogaland dekkjer distriktskommunane 74 prosent av landarealet og 27 prosent av befolkninga er busette i desse kommunane.

Utvalet peikar på landbruk, havbruk, energi og reiseliv som distriktsnæringar.

Utgreiinga si analyse av næringslivet si rolle for utvikling, sysselsetting og busetting i distriktskommunane

Utgreiinga seier hovudutfordringa for lønsame næringsverksemder og næringsutvikling i distrikta er færre folk, mindre tilgang på arbeidskraft og ei sentralisering av busettingsmønsteret. Nedgangen i folketalet skuldast ikkje fyrst og fremst mangel på arbeidsplassar, men bustadpreferansane til ungdomen og eit sentraliserande flyttemønster. Utgreiinga analyserer folketalsutviklinga i perioden 2000-2020. Folketalet går nedetter i gruppene 5 og 6, og har etter ein periode med vekst no vore stabilt i gruppe 4. Utvalet meiner det er fare for at den negative folketalsutviklinga held fram. Dei anslår at folketalet i gruppe 6 vil falle med 18 prosent fram til 2040.

Utgreiinga seier sentraliseringa og fråflyttinga held fram men kan motverkast med ein aktiv distriktpolitikk. Dette er og konklusjonen til demografiutvalet som seier det er mogleg å stabilisera folketalet i distrikta i åra som kjem men det vil krevja ein aktiv distriktpolitisk innsats.

Utgreiinga understrekar at næringslivet i distrikta går godt med ein vekst dei siste ti åra. Det er stor produktivitet knytt til nokre få ressursbaserte næringar som fiskeri, havbruk, kraft og reiseliv. Næringslivet i distriktskommunane har ein større andel sysselsette innan primærnæringane landbruk, fiskeri, havbruk og delar av industrien, enn sentrale kommunar. Høg produktivitet heng ikkje naturleg saman med ei auka sysselsetting. Arbeidsplassutviklinga i distrikta har vore svakare enn i sentrale strøk både i næringslivet og i det offentlege. Ei svakare utvikling i talet på arbeidsplassar i offentleg sektor i dei minste kommunane har spela ei større rolle for nedgangen i folketalet enn utviklinga i næringslivet.

Fylkesrådmannen sine vurderingar

Fylkesrådmannen merkar seg at fylkeskommunens rolle som samfunnsutviklar har ein sentral plass i utgreiinga. Det blir slått fast at fylkeskommunen har det overordna ansvaret for ei samd samfunnsutvikling i fylket, med eigne oppgåver og verkemidlar. Utgreiinga gjer en god overordna beskriving av korleis fylkeskommunens ansvar for nærings- og samfunnsutvikling ivaretekast gjennom tenesteproduksjon, utviklingsinitiativ og verkemidlar og samordning av ulike aktørars innsats i fylket.

Det slås også fast, og blir gitt gode eksemplar på, korleis fylkeskommunen kan spele ei viktig rolle i det regionale innovasjonssystemet. Betydninga av fylkeskommunens rolle som

planleggjar og samordnar av ulike sektorinteressar på tvers av kommunegrenser blir beskrive og det vises til fylkeskommunens ansvar for å bistå kommunane med kompetanse og økonomiske verkemidlar i kommunale utviklingsprosjekt innanfor tema som stadutvikling, entreprenørskap og næringsutvikling.

Fylkesrådmannen vurderer utgreiinga som eit viktig kunnskapsgrunnlag innanfor eit område som er høgt prioritert av Rogaland fylkeskommune. Dette kommer blant anna til uttrykk i Regional planstrategi 2021-2024 kor »Attraktive lokalsamfunn, tettstader og byer» er vedtatt som eit av fire langsiktige utviklingsmål. Utviklingsmålet følges opp gjennom prosjekta «Attraktive tettstader i Rogaland» og «Smarte og berekraftige lokalsamfunn».

Fylkesrådmannen ønskjer å synleggjere nokon av tilrådingane i kapittel 9 som er særleg relevante for Rogaland fylkeskommune.

Oppretthalde og styrke levande lokalsamfunn

Utvalet seier det vil vera samfunnsøkonomisk og bedriftsøkonomisk lønsamt å oppretthalde og vidareutvikle eit spreidd busettingsmønster som ein føresetnad for å vidareutvikle dei ressursbaserte næringane, fremje næringsutvikling og utnytta den næringsmessige kompetansen i distrikta. Fylkeskommunen har hovudansvaret for ei heilskapleg regional nærings- og samfunnsutvikling, regionreforma skal styrke fylkeskommunen som samfunnsutviklar.

I Rogaland fylkeskommune følgjast dette opp gjennom distriktssatsingane Smarte og berekraftige lokalsamfunn og prosjektet attraktive tettstader. Begge satsingane vurderast i utgreiinga å være viktige distriktssatsingar.

Sikre tilgangen til kompetent arbeidskraft

Næringslivet treng levande lokalsamfunn med tilgang på arbeidskraft. Utvalet seier næringslivet i heile landet har kompetanseutfordringar men næringslivet i distrikta har større utfordringar. Utvalet seier vidare at ein effektiv distriktspolitikkk må innehalda eit breitt spekter av tiltak som gjer det attraktivt å flytte til distrikta og bli buande. Dei seier det må satsast på investeringar i tettstadutvikling, infrastruktur og lokale utdanningstilbod for å auka bustadattraktiviteten i distrikta, konkurranseevna og langsiktige vekstmoglegheiter for næringslivet i distrikta.

Utvalet har søkelyset på korleis sikre at ungdomen som tek høgare utdanning flyttar til distrikta og korleis næringslivet skal klare å rekruttere kompetent arbeidskraft. Utvalet understrekar at utdanningssystemet spelar ei sentral rolle for val av bustad og for tilgangen på framtidig arbeidskraft for næringslivet i ein region.

Setja fart på det grønne skiftet og imøtekoma klimautfordringane

Dei ressursbaserte næringane som dominerer næringslivet i distrikta er utsett for direkte klimaeffektar som *våtare*, *villare* og *varmare*. Klimaavtalen og FN sine berekraftsmål ligg til grunn for ei grøn omstilling i næringslivet. Utvalet understrekar at gode rammevilkår er ein føresetnad for at næringslivet i distrikta skal medverka til ei grøn omstilling. Vidare at det må leggjast til rette for insentiv og marknader for grønne teknologiar og løysingar som kan gi norske bedrifter konkurransefortrinn på globale marknader.

Utvalet understrekar at det er viktig at næringslivet i distrikta ikkje blir påført ein uforholdsmessig stor andel av byrdene som kjem av kostbare utsleppskutt

Styrke fylkeskommunen si rolle som strategisk utviklingsaktør og samarbeidspartnar

Fylkeskommunen har ei viktig rolle som regional samfunnsutviklar som inneber å mobilisere, samordne og koordinere det regionale innovasjonssystemet: kommunane, næringslivet, kompetanse- og forskingsmiljø. Utvalet peikar på at verkemidla og handlingsrommet til fylkeskommunen til å vere mobilisator, tilretteleggar og koordinator for næringsutvikling er redusert. Regionale utviklingsmidlar til små- og mellomstore bedrifter i distrikta er halvert dei siste åra. Utvalet understrekar at det er viktig at eit samla verkemiddelapparatet, regionalt og lokalt, har handlingsrom og økonomiske verkemiddel til å kunne ta ein sterkare utviklarrolle, særleg i distriktskommunar. Utvalet seier distriktsmidlane må styrkast.

Utvalet understrekar fylkeskommunen si sentrale rolle i å mobilisera til å løysa ut finansiering frå EU til næringsutvikling i distrikta og seier fylkeskommunen bør forsterka satsinga på dette området. Dette er i tråd med fylkeskommunens nye rolle som vertskapskontor for Stavangerregionens Europakontor.

Det vert understreka at ulike delar av landet har ulike næringsmessige fortrinn. Her nemner utvalet smart spesialisering som metode, ein metode brukt i den nyleg vedtatt nærings- og innovasjonsstrategien til Rogaland fylkeskommune.

God infrastruktur – samferdsel

Utvalet meiner ein god infrastruktur er avgjerande for utviklinga av levande lokalsamfunn og eit livskraftig næringsliv i distrikta. Tilgangen til gode infrastrukturløysingar påverkar konkurransekrafta til næringslivet. Utvalet føreslår at når handlingsrommet for nye investeringar blir mindre, bør næringslivet sine behov leggjast større vekt på enn det gjer i dag. Utvalet understrekar at store eksportnæringar er lokalisert i distrikta og at effektive eksportkorridorar bør prioriterast.

Digital infrastruktur – breiband

Utvalet understrekar at digital infrastruktur er ein grunnleggjande og ein kritisk infrastruktur. Elektrisitet er ein sentral innsatsfaktor for verdiskapinga i dei fleste næringane. Den kraftintensive industrien har vore viktig for utviklinga av distrikta, lokal verdiskaping og sysselsetting. Det er framleis viktig at kraftforedlande industri har tilgang på konkurransedyktig og fornybar energi. God og stabil tilgang til elektronisk kommunikasjon er avgjerande for at folk og bedrifter skal kunne bu, leva og skape arbeidsplassar og verdier i heile landet.

Tilgang til elektronisk kommunikasjon er og naudsynt for å utnytte potensialet som ligg i helse- og velferdsteknologi og digitalisering. Utvalet rår til at statleg støtte til breibandutbygging og fiberløysingar må forsterkast ytterlegare for dei områda som ikkje blir ivaretatt av private utbyggjarar. Fylkeskommunen blir oppmoda til å ha ein klar strategi for å styrke digital infrastruktur.

Forvaltninga av midla til breiband blei overført frå Norsk kommunikasjonsmyndighet til fylkeskommunen som ein del av regionreforma, noko som gir fylkeskommunen en betre moglegheit for å planlegge ein klar strategi for utbygging av breiband samt og å samordna midla til breiband med andre virkemidlar i distrikta.

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2021/3207- 2
Saksbehandler: Iver Jan Leren
Avdeling: Seksjon for næring

Rogaland fylkeskommune sine innspill til jordbruksforhandlingene 2021**Sakens gang**

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
9/2021	26.01.2021	Fylkesutvalget

Sammendrag

Rogaland er fortsatt landets største husdyrfylke med om lag 25 % av alle husdyr i landet, vi er størst i landet på veksthusproduksjon, og har hatt en betydelig vekst innen frukt de siste årene. Rogaland er ett av fylkene som har hatt store strukturelle endinger i landbruket de siste årene, samtidig opplever bøndene i Rogaland reell nedgang i inntekter. I forkant av årets forhandlinger har fylkesrådmannen møtt landbrukspartnerskapet for blant annet å diskutere innspill til årets forhandlinger.

Fylkesrådmannen legger frem forslag til innspill basert på tilbakemelding fra landbrukspartnerskapets møte i desember 2020 og høringsuttalelsen fra 2020.

Fylkesrådmannens innstilling

Rogaland fylkeskommune leverer følgende krav som innspill til jordbruksforhandlingene for 2021:

- Inntektsnivået i landbruket må økes. Inntektsnivået er generelt svakt blant bønder i Rogaland.
- Tilskudd til bruk av beite bør økes for å sikre bruk av gode innmarks- og utmarksbeite i regionen.
- Sikre at produsentene får lik utmåling ved utbetaling av tilskudd. Kommunene Bjerkreim, Gjesdal og Strand bør flyttes fra AK-sone 3 til AK-sone 5b for at de skal få tilskudd i samsvar med areal i disse kommunene.

Inge Smith Dokken
fylkesrådmann

Rune Thele
avdelingssjef

Bakgrunn for saken

Fylkeskommunen inviteres til å gi innspill til de årlige jordbruksforhandlingene. Dette er en årligrunde hvor alle fylkeskommunene møter partene og diskuterer hva aktørene i fylket mener skal prioriteres.

Problemstilling

I 2020 spilte Rogaland fylkeskommune inn flere punkter til forhandlingene. På grunn av koronasituasjonen ble det ikke normale forhandlinger mellom partene. Det er derfor uklart om innspillene hadde noen effekt på fjorårets oppgjør som altså ikke var et resultat av forhandlinger. Fylkesrådmannen gjengir forårets innspill:

- Økt kvalitet på grovfôr og effektiv høsting er viktig. En styrking av forskning på grovfôr ved Særheim er viktig for å oppnå dette.
- Støtte opp om lokal foredling av råvarer og utvikling av lokalmat for salg gjennom å støtte opp om Det Norske Måltid.
- Jordbruket må redusere klimaavtrykket som andre næringer, og større tilskudd til biogassproduksjon er et tiltak som vil kunne bidra til redusert utslipp fra næringen.
- Tilskudd som stimulerer til planting og bruk av skogsvirke.
- Sikre at produsentene får lik utmåling ved utbetaling av tilskudd. Kommunene, Bjerkreim, Gjesdal og Strand bør flyttes fra AK-sone 3 til AK-sone 5b for at de skal få tilskudd i samsvar med areal i disse kommunene.

Rogaland Bondelag har gjort oppmerksom på at det rår en viss usikkerhet omkring i hvor stor grad innspillene til forhandlingene fra fylkeskommunene tas hensyn til. Dette har ikke vært drøftet i partnerskapet, som heller ikke har tradisjon for en gjennomgang av resultatet fra forhandlingene i lys av egne innspill. Etter en dialog med Statsforvalteren i Rogaland sin landbruksavdeling, velger fylkesrådmannen å fremme forslag med innspill til årets forhandlinger. Partnerskapet vil inviteres til å diskutere årets innspill og effektene av dette når resultatet fra forhandlingene foreligger.

Saksopplysninger

Regionalt partnerskap for landbruk drøfter årlig hvilke innspill fylkeskommunen skal gi til de sentrale jordbruksforhandlingene. Partnerskapet i Rogaland hadde dette på sin agenda i desembermøtet og hadde da følgende innspill til fylkesrådmannens arbeid:

- Inntektsnivået i landbruket må økes. Inntektsnivået er generelt svakt blant bønder i Rogaland.
- Tilskudd til bruk av beite bør økes for å sikre bruk av gode innmarks- og utmarksbeite i regionen.
- Tilskudd til grøfting må dobles og søknaden om støtte forenkles betydelig. Grøfting er et viktig tiltak for å økte avlinger og som tilpasning til et klima med mer regn.
- Sanering av SPF hos gris støttes med 4000 kr/per purke for en 10-års periode. Støtte må ikke tas fra den generelle rammen.
- Støtte til grunnfinansiering av organisasjonen *Jordvern Norge*. Jordvern er viktig for å ivareta grunnlaget for matproduksjon.
- Øke støtten til Særeim til kompetanseheving og styrking av forskning og innovasjon innen grovforproduksjon og teknologiutvikling innen jordbruket.

Inntektsutviklingen i landbruket er av partene fremholdt som det viktigste punktet i årets forhandlinger og det legges vekt på at selv om landbruket har utviklet seg i den retningen staten har ønsket de siste årene, med store bruk og mer effektiv drift, har inntektene ikke fulgt utviklingen i samfunnet ellers. Norges Bondelag viser i sitt studiehefte for årets forhandlinger til at melkebønder på Jæren, sammen med flatbygdene på Østlandet har hatt den svakeste lønnsutviklingen i landet siden 2015. Jæren har gått fra å ligge på topp til å være på bunn i 2019. Resultatene i 2019 er dårligere for melkebønder på Jæren enn i 2010.

Fylkesrådmannens vurderinger

Fylkesrådmannen mener det er viktig å gi innspill til forhandlingene og er opptatt av å sikre at landbruket i Rogaland også i fremtiden har gode inntekter og bidrar til å bevare fylkets posisjon som matfylke. Inntektene til bonden er avgjørende for dagens landbruksproduksjon, fremtidig rekruttering til næringen og for å sikre råvaretilgang til fylkets matindustri.

Departementenes høringsinstitutt er avhengig av tilbakemeldinger og innspill. Fylkesrådmannen mener det er viktig å ha klare prioriteringer til landbruksdepartementet og velger derfor å levere et forslag til høring som setter søkelys på inntektene til bøndene i Rogaland.

Ved høring til forhandlingene i 2020 løftet Rogaland inne at tre kommuner burde være i en annen tilskudds-sone, for å sikre at gårdsbruk som ellers har like naturgitte forutsetninger får samme uttelling uavhengig av hvilken kommune de ligger i. Fylkesrådmannen vurderer at dette punktet har like stor gyldighet i 2021.

Konklusjon

Fylkesrådmannen velger å prioritere krav om økte tilskudd og inntekter ved årets innspill til landbruksdepartementet og foreslår at Rogaland fylkeskommune prioriterer tre krav ved årets jordbruksforhandlinger.

- Inntektsnivået i landbruket må økes. Inntektsnivået er generelt svakt blant bønder i Rogaland.
- Tilskudd til bruk av beite bør økes for å sikre bruk av gode innmarks- og utmarksbeite i regionen.
- Sikre at produsentene får lik utmåling ved utbetaling av tilskudd. Kommunene, Bjerkreim, Gjesdal og Strand bør flyttes fra AK-sone 3 til AK-sone 5b for at de skal få tilskudd i samsvar med areal i disse kommunene.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2020/75700- 2
Saksbehandler: Lasse Eide
Avdeling: Seksjon for veiledning og livslang læring VLL

Høring - Endringer i reglene om å kombinere dagpenger med opplæring og utdanning**Sakens gang**

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
10/2021	26.01.2021	Fylkesutvalget

Vedlegg:
1 Høringsnotat - versjon 16. desember

Sammendrag

Arbeids- og sosialdepartementet har sendt på høring forslag til nytt regelverk for å kombinere dagpenger med opplæring og utdanning.

Hovedregelen i dagens regelverk at dagpenger og utdanning ikke kan kombineres. Utvidet bruk av opplæring med dagpenger er begrunnet ut fra et arbeidsmarkedspolitisk behov for å få flere som mangler grunnskole og videregående opplæring og fagskoleutdanning inn i arbeidslivet. Et nytt regelverk skal ivareta og kombinere hensynet til aktiv arbeidssøking med muligheter for å ta opplæring som kan forhindre langtidsledighet og varig utestenging fra arbeidslivet.

Fylkesrådmannens innstilling

Rogaland fylkeskommune avgir høringsuttalelse i samsvar med konklusjonen i saksforelegget.

Inge Smith Dokken
fylkesrådmann

Joar Loland
fylkesdirektør

Bakgrunn for saken

Bakgrunnen for forslaget er blant annet et anmodningsvedtak fra Stortinget fra 2017 (vedtak nr. 319 15. desember 2017), hvor regjeringen ble bedt om å utrede adgang til i større grad å åpne opp for å ta utdanning, herunder utdanning som gir studiepoeng, mens man mottar dagpenger.

Videre har tre ulike offentlige utredninger, som avga sine rapporter i 2018 og 2019, foreslått endringer i dagpengeregelverket når det gjelder mulighetene for å kombinere dagpenger med opplæring og utdanning. Det gjelder Livsoppholdsutvalget (NOU 2018: 13), Etter- og videreutdanningsutvalget (NOU 2019: 12) og Sysselsettingsutvalget (NOU 2019: 7).

Som et tiltak i en situasjon med mange permitterte og ledige i kjølvannet av koronapandemien, innførte regjeringen fra 20. april 2020 en midlertidig ordning hvor man kan ta opplæring i dagpengeperioden og samtidig beholde retten til dagpenger. Ordningen er i statsbudsjettet for 2021 foreslått forlenget til 1. juli 2021.

Problemstilling

Hovedregelen er at dagpenger og utdanning ikke kan kombineres. Begrunnelsen er at personer som tar utdanning i utgangspunktet ikke anses som reelle arbeidssøkere. Det er imidlertid flere unntak fra hovedregelen.

I den midlertidige ordningen er kravet om søknad til Arbeids- og velferdsetaten opphevet, mens kravet om aktiv arbeidssøking og om å være disponibel for arbeidsmarkedet er opprettholdt. Ordningen omfatter alle ledige og permitterte med rett til dagpenger. Studenter som mottar lån eller stipend fra Lånekassen er ikke med i ordningen.

Utvidet bruk av opplæring med dagpenger er begrunnet ut fra et arbeidsmarkedspolitisk behov for å få flere som mangler grunnskole og videregående opplæring og fagskoleutdanning inn i arbeidslivet. Det er ikke et mål å øke bruken av utdanning generelt for ledige og permitterte som har kvalifikasjoner til å komme raskt i arbeid ved å være aktivt jobbsøkende.

Et nytt regelverk skal ivareta og kombinere hensynet til aktiv arbeidssøking med muligheter for å ta opplæring som kan forhindre langtidsledighet og varig utestenging fra arbeidslivet. Det betyr at det særskilt skal legges til rette for at ledige og permitterte kan fullføre grunnskole og videregående opplæring i dagpengeperioden, samt fag- og yrkesopplæring på videregående nivå og fagskoleutdanning. Gjennom dette legges de generelle prioriteringene innenfor utdannings- og arbeidsmarkedspolitikken til grunn for bruk av opplæring i dagpengeperioden.

Departementet mener at økt bruk av opplæring for arbeidssøkere som har mangelfulle formelle kvalifikasjoner og svake grunnleggende ferdigheter, vil på sikt kunne gi flere i arbeid, færre ledige og færre på trygd. Samtidig er det viktig å unngå at dagpengeordningen blir et alternativ til finansiering av opplæring.

Saksopplysninger

Syssetsettingen er markert lavere for de som har grunnskole som høyeste fullført utdanning enn for andre utdanningsgrupper. OECD-analyser tyder på at etterspørselen etter personer med lite utdanning er lav i Norge sammenlignet med mange andre land. I NOU 2019:7 og NOU 2018:13 vises det at sammenhengen mellom det å fullføre videregående opplæring og syssetsetting har blitt tydeligere over tid. Hovedbudskapet fra Livsoppholdsutvalget (NOU 2018: 13), Etter- og videreutdanningsutvalget (NOU 2019: 12) og Syssetsettingsutvalget (NOU 2019: 7) er at man innenfor dagpengeordningen bør gjøre det lettere å kombinere utdanning med dagpenger. Samtidig understrekes det at et nytt regelverk må utformes uten at trykkesystemet framstår som en alternativ kilde til studiefinansiering.

Nedenfor følger en oppsummering av departementets forslag. Det skilles mellom permitterte og ledige som ønsker grunnskole og videregående opplæring samt fagskoleutdanning, og de som ønsker høgskole- og universitetsutdanning. For den førstnevnte gruppen skal regelverket i stor grad legge til rette for at slik opplæring kan gjennomføres i dagpengeperioden. For høyere utdanning skal regelverket ta hensyn til risikoen for at dagpenger kan bli en alternativ studiefinansieringsordning ved at dagpenger erstatter støtte fra Lånekassen.

For å kunne ta grunnskole og videregående opplæring samt fagskoleutdanning med dagpenger foreslår departementet følgende:

- Du må være fylt 25 år.
- Du må være helt ledig eller helt permittert.
- Det innføres søknadsplikt og krav om godkjent opplæringsplan.
- Det settes et delvis krav om å være reell arbeidssøker (gjelder ikke for fagskolene. Her settes det krav om fullt ut å være reell arbeidssøker).
- For fagskoler settes et krav om tre måneders innledende arbeidssøkerperiode
- Dagpengesats vurderes etter høringsrunden.
- Dagpenger kan kombineres med støtte fra Lånekassen.
- Opplæring kan skje på dagtid.
- Opplæring kan skje på fulltid.
- Varigheten av opplæringen tilpasses varighetsbestemmelsene i dagpengeordningen.

For høyere utdanning foreslås følgende:

- Du må være fylt 30 år.
- Du må være helt ledig eller helt permittert.
- Det innføres søknadsplikt og krav om godkjent opplæringsplan.
- Det innføres et krav om tre måneders innledende arbeidssøkerperiode og krav om å være reell arbeidssøker.
- Dagpengesatsen vil bli redusert.
- Dagpenger kan kombineres med støtte fra Lånekassen.
- Utdanningen kan skje på dagtid.
- Studieprogresjonen begrenses til 10 eller 15 studiepoeng per semester.
- Varigheten av utdanningen begrenses til seks eller tolv måneder.

Formålet med endringene i regelverket er i følge departementet at:

- Regelverket skal fremme aktiv arbeidssøking og forhindre at dagpenger blir et alternativ til annen finansiering av utdanning, som støtte fra Lånekassen.

- Regelverket skal gi flere dagpengemottakere muligheten til å ta opplæring i dagpengeperioden.
- Regelverket skal være lett å forstå for både brukere og Arbeids- og velferdsetaten.
- Regelverket skal bidra til at bruken av opplæring med dagpenger blir et arbeidsmarkedspolitisk virkemiddel som ivaretar sentrale politiske prioriteringer i arbeidsmarkedspolitikken.
- Regelverket skal særlig legge til rette for at dagpengemottakere som ikke har fullført grunnskole og videregående opplæring kan fullføre. Fag- og yrkesopplæring på videregående nivå skal særlig prioriteres sammen med utdanning på fagskolenivå.

Fylkesrådmannens vurderinger

Fylkesrådmannen synes det er positivt med et mer fleksibelt regelverk som bidrar til at flere får formell kompetanse, spesielt innen videregående opplæring. Prognoser viser at det vil bli økt etterspørsel for arbeidskraft med videregående fagutdanning. Dagens regelverk virker begrensende, og er dessuten komplekst og vanskelig å forholde seg til. Personer med svak tilknytning til arbeidslivet kan også ha lav motivasjon for å investere i egen utdanning. Det er positivt dersom et mer fleksibelt regelverk kan stimulere de til å ta mer utdanning, og gjennom dette gi dem en sterkere tilknytning til arbeidsmarkedet. Flere analyser tyder på at fullført videregående opplæring er viktig over tid for å få fotfeste i arbeidsmarkedet, og forskere finner en klar sammenheng mellom utdanningsnivå og risikoen for å være langtidsledig.

Rogaland fylkeskommune avgir høringsuttalelse i samsvar med konklusjonen i saksforelegget.

Konklusjon

Rogaland fylkeskommune støtter at det gjennom endring av regelverket gis mulighet til å kombinere dagpenger med opplæring og utdanning. Følgende deler av forslaget bør imidlertid justeres for at intensjonen med endringen i større grad kan oppnås:

Aldersmessig avgrensning

Departementet foreslår at aldersgrensen for grunnskole og videregående opplæring samt fagskoleutdanning settes til personer som er fylt 25 år. Dette begrunnes med at man vil forhindre at ordinære skole- eller studieløp finansieres med dagpenger, og at man vil utelukke bruk av dagpenger for ledige med rett til videregående opplæring etter opplæringsloven. Rogaland fylkeskommune mener at departementet med dette forslaget ikke har tatt høyde for at det er personer under 25 år som tatt ut sin rett til videregående opplæring uten å ha fullført med studie- eller yrkeskompetanse. Det må i regelverket åpnes for at også disse kan kombinere dagpenger med opplæring, for det vil være svært uheldig om venter til etter fylte 25 år med å starte opplæring.

Forslag til krav om opplæringens varighet

Departementet foreslår at for gjennomføring av grunnskole og videregående opplæring og fagskoleutdanning, tilpasses opplæringen varighetsbegrensningen i dagpengereguleringen.

Ifølge høringsnotatet er dagpengeperiodens maksimalgrense på ett eller to år. Rogaland fylkeskommune mener at departementet i dette forslaget ikke har tatt høyde for at det kan være behov for opplæringsløp utover to år, spesielt dersom målet er yrkeskompetanse med fag- eller svennebrev. Med bakgrunn i at denne type formell kompetanse er det som kan gi sterkest tilknytning til arbeidsmarkedet, jfr. prognoser om framtidig behov, må regelverket ikke være til hinder for at personer starter utdanningsløp med varighet utover dagpengeperioden.

I tillegg til justeringene ovenfor, er Rogaland fylkeskommune bekymret for de økonomiske konsekvensene av endringene i regelverket. Departementet skriver i høringsnotatet at disse er vanskelig å anslå, både fordi det er usikkert hvordan ledigheten utvikler seg over tid, hva slags sammensetning de ledige har og fordi atferden til arbeidssøkere og institusjoner som tilbyr opplæring kan endres. Uavhengig av årsak til økt etterspørsel etter videregående opplæring eller fagskole vil dette utfordre fylkeskommunens rammer. I høringsnotatet har departementet satt søkelys på konsekvensene for Arbeids- og velferdsetaten (NAV), men det er ikke foretatt noen analyse av konsekvensene for fylkeskommunene.

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Saksframlegg

Arkivreferanse: 2021/9544- 1
Saksbehandler: Siri Fraffjord Landa
Avdeling: Fylkesadvokaten

Høring - forslag til endringer i smittevernloven [portforbud]**Sakens gang**

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
11/2021	26.01.2021	Fylkesutvalget

Vedlegg:

- 1 Høringsbrev - forslag om endringer i smittevernloven (portforbud).pdf**
- 2 Høringsnotat - forslag om endringer i smittevernloven (portforbud).pdf**

Sammendrag

Som et ledd i regjeringens arbeid med håndteringen av covid-19-pandemien har Justis- og beredskapsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet i fellesskap sendt på høring et forslag til endringer i lov av 5. august 1994 nr. 55 om vern mot smittsomme sykdommer (smittevernloven).

Formålet med forslaget som er sendt på høring er å sikre at man har de nødvendige fullmakter til også å vedta et tiltak som portforbud dersom det skulle være nødvendig.

Fylkesrådmannens innstilling

Rogaland fylkeskommune støtter forslaget om ny § 4-3 b i smittevernloven.

Inge Smith Dokken
fylkesrådmann

Siri Frafjord Landa
fylkesadvokat

Bakgrunn

Justis- og beredskapsdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet har sendt på høring forslag til endringer i smittevernloven.

Forslaget innebærer at det tas inn en ny bestemmelse (§ 4-3 b) i loven som gir fullmakt til Kongen til å forby personer å oppholde seg på steder der allmennheten ferde. Tiltaket skal bare kunne settes i verk innenfor strenge rammer og nødvendige tiltak.

Fylkesutvalget er i henhold til Ansvar og myndighet gitt fullmakt til å avgi høringsuttalelser på fylkeskommunens vegne, og saken fremlegges derfor for utvalget.

Høringsfristen er satt til 31. januar 2021, og saken må derfor legges frem for utvalget med svært kort frist.

Høringsnotatet vedlegges ikke saken, men kan leses i sin helhet på

<https://www.regjeringen.no/contentassets/48f2b8113948473ba2738c70a779855e/horingsnotat-forslag-om-endringer-i-smittevernloven-portforbud.pdf>

Generelt om smittevernloven

Formålet med smittevernloven er å verne befolkningen mot smittsomme sykdommer ved å forebygge dem og motvirke at de overføres i befolkningen, samt å motvirke at slike sykdommer føres inn eller ut av landet, jf. smittevernloven § 1-1.

Smittevernloven er generell og gjelder for alle smittsomme sykdommer. Loven gir både regler om ansvar og oppgaver for å forebygge smittsomme sykdommer i en normalsituasjon, og lovgrunnlag for å iverksette tiltak mot smitteutbrudd, også for å kunne håndtere og forebygge nye og farlige smittestoffer som vi ikke har kunnskap om.

Hvilke smitteverntiltak som skal iverksettes, avhenger av sykdommens og sykdomsutbruddets art og omfang. Fullmaktene i loven varierer således ettersom det er tale om smittsom sykdom, allmennfaglig smittsom sykdom eller alvorlig utbrudd av allmennfarlig smittsom sykdom slik dette er definert i lovens § 1-3.

Smittevernloven skiller også mellom det som gjelder befolkningsrettede og individrettede tiltak, jf. lovens kap. 4 og 5. Etter kap. 4 kan det dreie seg om tiltak som møteforbud, stenging av virksomheter, karantene, isolering og andre begrensninger i personers bevegelsesfrihet. Tiltak etter kap. 5 kan være tvungen legeundersøkelse, herunder innleggelse til undersøkelse og kortvarig isolasjon og tvungen isolasjon i sykehus. Kapitlet hjemler også saksbehandlingsregler og fullmakter i forbindelse med tvangsvedtak som fattes i medhold av kapitlet.

Smittevernloven §§ 4-1 og 7-12 er aktuelle lovgrunnlag for vedtak om nedstenging og portforbud.

I § 4-1 fremkommer følgende:

«Når det er nødvendig for å forebygge en allmennfarlig smittsom sykdom eller for å motvirke at den blir overført, kan kommunestyret vedta

- a) forbud mot møter og sammenkomster eller påbud om andre begrensninger i den sosiale omgangen overalt der mennesker er samlet,*
- b) stenging av virksomheter som samler flere mennesker, f.eks. barnehager, skoler, svømmehaller, flyplasser, butikker, hoteller eller andre bedrifter og arbeidsplasser – eller begrensninger i aktiviteter der,*
- c) stans eller begrensninger i kommunikasjoner,*
- d) isolering av personer i geografisk avgrensede områder eller andre begrensninger i deres bevegelsesfrihet i opptil sju dager om gangen,*
- e) pålegg til private eller offentlige om rengjøring, desinfeksjon eller destruksjon av gjenstander eller lokaler. Pålegget kan også gå ut på avliving av selskapsdyr, utrydding av rotter og andre skadedyr, avlusing eller annen smittesanering.*

Ved et alvorlig utbrudd av en allmennfarlig smittsom sykdom og når det er avgjørende å få satt tiltak i verk raskt for å motvirke overføring av sykdommen, kan Helsedirektoratet treffe vedtak som nevnt i første ledd for hele landet eller for deler av landet.

Har kommunestyret eller Helsedirektoratet truffet vedtak om tiltak etter [første](#) eller [andre](#) ledd som den ansvarlige ikke retter seg etter, kan kommunestyret sørge for at tiltakene blir satt i verk. Kommunestyret kan sørge for iverksetting av tiltakene også dersom den ansvarliges holdning eller atferd kan medføre at iverksettingen blir forsinket, eller dersom det er uvisst hvem som er den ansvarlige. Tiltakene gjennomføres for den ansvarliges regning, kommunen hefter for kravet om vederlag.

Ved iverksetting av tiltak som nevnt i bokstav e, kan kommunestyret bruke og om nødvendig skade den ansvarliges eiendom. Ved iverksetting av tiltak som nevnt i [første ledd](#) bokstav d og e, kan kommunestyret mot vederlag også bruke eller skade andres eiendom. Det er et vilkår at vinningen er vesentlig større enn skaden eller ulempen ved inngrepet.

Den som har satt i verk tiltaket, skal straks oppheve vedtaket eller begrense omfanget av det når det ikke lenger er nødvendig. I hastesaker kan kommunelegen utøve den myndighet kommunestyret har etter denne paragrafen.

Departementet kan i forskrift gi nærmere bestemmelser om de forskjellige tiltak, herunder fastsette krav til metoder og midler som skal brukes og til kvalifikasjoner hos de personer som skal sette i verk tiltak. I forskrift kan det også fastsettes bestemmelser om plikt til løpende gjennomføring av tiltak som nevnt i [første ledd](#) bokstav e.»

I § 7-12 reguleres følgende:

«Når et utbrudd av en allmennfarlig smittsom sykdom truer folkehelsen, eller når det er fare for et slikt utbrudd og det på grunn av disse forhold er fare ved opphold, kan Kongen gi bestemmelser av lovgivningsmessig innhold for å trygge folkehelsen, og for at det kan settes inn tiltak til vern om befolkningen. Om nødvendig kan Kongen gjøre avvik fra gjeldende lovgivning. Lov av [15. desember 1950](#) om særlige rådgjerd under krig, krigsfare og liknende forhold §§ [3](#) og [4](#) gjelder tilsvarende. Lov [15. desember 1950 nr. 7](#) om særlige rådgjerd under krig, krigsfare og liknende forhold [§ 3](#) andre ledd andre punktum og tredje ledd gjelder ikke for forskrifter som er fastsatt i forbindelse med utbruddet av Covid-19.»

Departementenes vurdering og forslag

Spørsmålet er om gjeldende lovgivning gir adgang til å fatte vedtak om såkalt portforbud eller om det må vedtas en ny lovbestemmelse for å kunne fatte vedtak om dette.

Før en går inn på departementets vurdering av dette spørsmål kan det være formålstjenlig å se på hva man mener med begrepet «portforbud». Det fremkommer i høringsnotatet (s.4) at de ulike land benytter ulike formuleringer knyttet til begrensninger i bevegelsesfriheten. I enkelte land brukes begrepet *utgangsbegrensninger*, andre som *en plikt til å holde seg hjemme*, men det vanligste er å bruke merkelappen *portforbud*.

Departementene har i denne forbindelse konkludert med at § 4-1 neppe gir tilstrekkelig lovgrunnlag for å innføre portforbud. Det fremkommer av høringsnotatet på s. 19 i denne forbindelse følgende:

«Smittevernloven § 4-1 annet ledd, jf. første ledd bokstav d gir adgang til isolering av personer i geografisk avgrensede områder. Dette kan være tiltak som har likhetstrekk med «portforbud». Bestemmelsen gir likevel neppe tilstrekkelig lovgrunnlag for å innføre portforbud, slik dette omtales i høringsnotatet her, jf. også legalitetsprinsippet som krever klar hjemmel for slike inngripende vedtak.»

Når det gjelder vurderingen av § 7-12 fremgår følgende av høringsnotatet på s. 19:

«Smittevernloven § 7-12 gir, på nærmere vilkår, hjemmel for å gi bestemmelser om portforbud. Det er imidlertid ikke adgang til å benytte bestemmelsen som grunnlag for å innføre portforbud med dagens smittesituasjon. Når portforbud er identifisert som et mulig tiltak dersom smittesituasjonen skulle utvikle seg til en ukontrollert eller ekstrem situasjon, og det slik situasjonen ser ut i dag, heller ikke haster med å få innført portforbud, er det departementenes syn at Stortinget bør involveres gjennom en vanlig lovgivningsprosess. Dette kan skape et robust rettslig grunnlag dersom det senere under den pågående pandemien skulle vise seg absolutt nødvendig å innføre portforbud i hele eller deler av landet.»

På bakgrunn av den hjemmelssituasjon som en har i dag, fremmer departementene forslag om at det tas inn en ny bestemmelse i § 4-3 b. Bestemmelsens ordlyd fremkommer i høringsnotatet på s. 70. Det heter her følgende:

«§ 4-3 b Forbud mot å oppholde seg der allmennheten kan ferdes (porforbud)

Når det er strengt nødvendig av hensyn til å trygge folkehelsen, kan Kongen for å forebygge eller motvirke overføring av covid-19 i forskrift fastsette regler som begrenser adgangen til opphold på steder der allmennheten kan ferdes, herunder regler som forbyr opphold på slike steder. Forskriften kan gjelde for inntil 21 dager og kan forlenges med inntil 14 dager om gangen. I den utstrekning det er nødvendig, kan det i forskriften gjøres unntak fra gjeldende lovgivning.

Forskrift etter første ledd skal blant annet fastsette hva slags steder begrensningen gjelder for, og på hvilke tidspunkter de skal gjelde. Forskriften skal utformes slik at den ikke stenger for et minimum av menneskelig kontakt for den enkelte. Forskriften må sikre ivaretagelsen av kritiske og viktige samfunnsfunksjoner og må legge til rette for at barn og andre sårbare grupper blir ivaretatt. Forskrift etter første ledd er ikke til hinder for at det foretas nødrettshandlinger.

Forskrift etter første ledd skal meddeles Stortinget straks den er vedtatt. Stortinget kan innen sju dager etter vedtakelsen oppheve forskriften helt eller delvis.

I meddelelsen til Stortinget skal det gis en begrunnelse for forskriften. Det skal gis en vurdering av det smittevernfarene behovet for forskriften og hvorfor den er strengt nødvendig. Det skal også gis en vurdering av forskriftens forholdsmessighet og en begrunnelse for hvorfor andre beskyttelsestiltak ikke anses tilstrekkelige. Begrunnelsen skal gjøres offentlig.

I forskrift etter første ledd kan det gis bestemmelse om plikt til å fremlegge dokumentasjon for at man oppfyller vilkår for å oppholde seg på steder der allmennheten kan ferdes, og krav til slik dokumentasjon.»

Fylkesrådmannens vurdering

Et portforbud er et inngrep i borgernes frihet som krever hjemmel i lov eller medhold i lov, jf. Grunnloven § 113. Her er det legalitetsprinsippet som kommer til uttrykk og som stiller krav både til forankring i lov og til hjemmelens klarhet. Jo mer inngripende vedtak det er tale om, jo større krav til hjemmelens klarhet.

Slik fylkesrådmannen vurderer lovforslaget, er hensynet til dette prinsippet godt ivaretatt når en har utformet forslag til ny lovtekst. I tillegg til dette vurderes det slik at det er foretatt en grundig vurdering av formålet med et slikt forbud, jf. høringsnotatet s. 45 og de vilkår og begrensninger man bør legge inn i en slik fullmaktshjemmel, jf. høringsnotatet s. 46 følgende.

I stedet for kun å ha dagens § 7-12 å forholde seg til, vil en slik gjennomgang som her, og den lovtekst som det er lagt opp til, føre til en forutberegnelighet som anses hensiktsmessig og viktig dersom man skulle komme i en situasjon som gjør det nødvendig å fatte bestemmelser som innebærer et portforbud.

På bakgrunn av ovennevnte tilråd fylkesrådmannen at man støtter det fremlagte lovforslag.

